

Faxa postala
 (Küldje in suma)
 No. 224715/929.

Beiratkoztasság
 és kiadóhivatal:
 Ciu, Str.
 Baron L. Pop

16. Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
 Havonta 110, negyedévre 320, fél-
 évre 600, egészévre 1200 lej. Kü-
 lönre: Havonta 2, negyedévre 6,
 félévre 12, egészévre 20 dollár. Hír-
 levelek díjazás szerint. Az „UJ
 KELET” az erdélyi és bánági eszé-
 ség egyetlen politikai napilapja.
 Cikkjeink utánnyomását csak a for-
 rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ESZDÓPOLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej

— Kéziratok
 megörzését és visszaküldését nem
 vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
 Ernő. Felelős szerkesztő: Jánbor
 Ferenc. Bucaresti szerkesztő: Hás-
 szegi Ernő, Strada Cobalcescu 62.

Szombat 1937. március 6

5697. EV. XX. ÉVF.
 ADAR 23. 54. SZÁM

A Lupta szerint 75 százalékos etnikai arányt akar a kormány a magánvállalatoknál

Az ostromállapotra vonatkozólag is felhatalmazási törvényt szavaznak meg. Megtisztítják a tisztviselői kart a nem oda való elemektől

Sulyosbodott Bratu rektor állapota

BUCURESTI, március 5. Isiből jelentik, hogy Bratu rektor állapota váratlanul rosszabbra fordult és aggodalomra ad okot. Tegnap este a beteg hőmérséklete 37,2 fok volt, de az éjszakát igen nyugtalanul töltötte és láza 39,2 fokra emelkedett. Látogatókat nem engednek hozzá. Ma délelőtt dr. Tanasescu tanár, három fővárosi orvosostánárral konziliumot tartott a beteg ágya mellett. Dr. Tanasescu szerint a rosszabbodás a hátán levő mély sebek tulajdonítható.

Lapzártakor vett értesülésünk szerint Bratu állapota változatlanul sulyos. Várakozásaink tartják, hogy az éjszaka folyamán vérátömlesztésre lesz szükség.

Felhatalmazást kap a kormány az ostromállapot kiterjesztésére

Bucuresti, március 5. (Az Uj Kelet tud.) Az országiszerte folyó rendfenntartási intézkedések ügyében a kormány tovább folytatja tárgyalásait. Az igazságügyi miniszteriumba beérkeztek a táblai főügyeszek első heti jelentései az általuk foganatosított intézkedésekről. A Bacauban, a községi választások alatt történt eseményekről külön beszámoló érkezett. A fővárosból az összes vidéki diákok elutaztak. A kormány tagjai Dinu Bratianu lakásán tartottak miniszterközi értekezletet. Tatarescu, Cancicov és Franasovici vettek részt a tanácskozáson, amelyen pénzügyi és rendfenntartási kérdésekről volt szó.

A legközelebbi minisztertanács már foglalkozni fog az új ostromállapot törvényével is. A javaslatban a kormány többek között

A pacifikálási intézkedések mellett és azokkal egy időben a kormány számos építő jellegű határozatot hozott, melyek ifjúságunk lételeményeit fogják elősegíteni és növelni. Osztróndják létesítése útján gyökerebben fogják alkalmazni a munka és a nemzeti elemek támogatását, az ipari trösztök ellenőrzését, és ezek mind az ifjúság helyzetének feljavítását segítik elő.

A kormánynak helyre kell állítania az erkölcsi rendet olyan nehéz körülmények között, mint a maiak, melyek nemcsak bennünket, hanem az egész emberiséget nyomják. Ezért mindenkinek, aki gondját viseli a nemzet állandó érdekének, részt kell vennie ebben a munkában.

A köztisztviselői kar megtisztítása

Hogy miben áll ez a munka, azt részletesen nem közli a kormánypárti hivatalos. Csak a bucaresti lapok értesülései állanak rendelkezésünkre annak megvilágítására, hogy milyen irányban próbál tevékenykedni a kormány. A Lupta szerint Tatarescu személyesen dolgozik egy törvényjavaslaton, mely felhatalmazza a belügy-, igazságügyi-, kultuszügyi-, stb. miniszteriumokat, hogy

azokat a tisztviselőket, akiket bizonyos kötelességmulasztásban bűnösöknek találják, nyugdíjba küldhessék.

A kötelesség-mulasztás eseteit a törvény pontosan meg fogja határozni. A kormánynak ezáltal módjában állana, hogy felszabadítsa a tisztviselői kereteket olyan ele-

melektől, akik nem illeszkednek be az állami közigazgatás szellemébe. Hasonló törvények vannak életben Franciaországban, Németországban, és Angliában is.

75 százalékos munkavédelem?

Ugyancsak a Lupta közöl részleteket a nemzeti munkavédelemre vonatkozó reform előkészületeiről is. Eszerint Pop Valer elnökletével bizottság dolgozik a törvényjavaslatok tervezetén. Hír szerint a törvényt úgy módosítják, hogy

a jövőben minden kereskedelmi és ipari vállalatnak 75 százalékban kell etnikai román származású személyzetet alkalmazni.

Az új törvény megszorítja a megterhelést is, így a pénzügyi ágazatokon kívül kiutálhatja azokat az idegen állampolgárságu vállalat-tulajdonosokat, akik ismételtelen nem tesznek eleget a törvényi intézkedéseknek. A törvényjavaslatl kapcsolatosan semmiféle hivatalos közlemény nem jelent meg.

A rendfenntartással foglalkozó törvényeket március 13-án kezdi tárgyalni a parlament. Ezt a hírt a Curentul közli, mely tudni véli, hogy a költségvetés tárgyalását 13-án fejezik be, éppen a rendfenntartó törvények vitája miatt. A parlamenti ülészakot legfeljebb április elsejéig hosszabbítják meg.

A költségvetési vita

A képviselőház költségvetési bizottsága már csütörtökön megkezdte a költségvetés vitáját. Argetoianu, Iunian és Madgearu szólaltak fel, majd Cancicov pénzügyminiszter beszélt. A költségvetés parlamenti vitája lehet, hogy már hétfőn megkezdődik.

Rendeződik a diplomáciai konfliktus

Bucuresti, március 5. Minalache, a nemzeti parasztpárt elnöke hosszabb beszélgetést folytatott Antonescuval a napirenden levő külpolitikai kérdésekről, elsősorban a minapi diplomáciai incidensről. Ugyancsak tegnap Armand Calinescu felkereste Dinu Bratianut, akivel szintén külpolitikai problémákat vitatott meg. A felmerült diplomáciai konfliktust egyébként rövidesen kölcsönös kimagyarázkodással rendezik. Petrescu Comnen berlini és Lugojanu római román követek vissza is utaznak állomáshelyükre.

Berlinben cáfolják, hogy Ribbentropp veszi át a külügyminiszteri tárcát

Nem akar afrikai birodalmat létesíteni Németország

Berlin, március 5. (Rador). Cáfolják a hírt, hogy Ribbentropp londoni német követ venné át a külügyminiszterium vezetését von Neurath báró helyett, akit viszont Németország londoni nagykövétvé neveznének ki.

Mint Berlinből jelentik, a Deutsche Volkswirtschaft című nemzeti szocialista lap szerint a német világpolitika kontinentális,

Mittel-Európa realista, engedmény nélküli politikája. Ez a politikai — folytatja a lap — nem áll szemben az angol politikával, amely imperialista és tengeri. A folyóirat szerint a birodalom gyarmatokat kér, de nem akar afrikai birodalmat létesíteni. Ez a kérdés jelentéktelen és azt baráti uton kellene meg tárgyalniok az európai nagyhatalmaknak.

VILAG TUKRE

Svédország a válság győztese

A világválsággal szemben folytatott küzdelemben Svédországot példának állítják oda, mert Svédország volt az első, mely a világválságból kilábalta és elhatározott gazdasági fejlődést mutatott fel. A svéd eredményekről pro és kontra sokat vitakoztak, az azonban kétségtelen, hogy Svédország öntudatosan védekezett a válsággal szemben és egész erejével küzdött ellene.

Ezt az öntudatos és szervezett küzdelmet azonban több szerencsés körülmény is alátámasztotta, melyeket a svéd intézőkörök azonnal felismertek és felhasználtak.

A szerencsés körülmények között elsősorban azt kell megemlítsük, hogy Svédországnak állami jegybankja van, amely a parlament bank és pénzügyi bizottságának ellenőrzése alatt áll. Az állami jegybank, a Riksbank, a pénzügyi politika kerestülvitelében független, azonban a pénzügypolitikai elveket a parlament szabja meg és éppen a válság leküzdésében megmutatta, hogy a pénzhatalom kezelését a svéd nemzet gazdasági felelősségére fel tudja használni. A másik szerencsés körülmény a svéd exportcikkek vilápiaci áremelkedése és az importcikkek vilápiaci áresése volt.

Ahogy a Riksbank az aranyalapról való letérés után új politikába kezdett, a pénzügyminiszter hozzájárult, hogy „meg kell őrizni a fogyasztók kezében lévő korona belső vásárlóerejét.” 1932 januárjában a miniszter módosította kijelentését, hozzáfűzte, hogy a politika „nem zár ki bizonyos árváltozást, különösen a nagykereskedelmi árkban”, nemkülönben kijelentette, hogy „a korona nemzetközi értékének rögzítése is elérhető, a körülmények alakulásától függően”.

Ez a politika meglepő eredménnyel járt és az infláció elkerülésével együtt a kiskereskedelmi árk rögzítése is sikerült. Ezt kétségtelenül alátámasztotta, hogy a bizalom a pénzügyi kormányzat szemében igen nagyfokú volt és hittek benne, hogy a pénz megfelelő kezeléssel az árszintet rögzíteni lehet. De hittek abban is, hogy a reflációs politika lehetővé teszi az előbbi defláció keserves hatásait.

A Riksbank kormányzó 1932 februárjában tett nyilatkozatukban kijelentették: „A Riksbank szándéka többé-kevésbé a hazai árk és legfontosabb szolgáltatások árszintjét fenntartani, melyek a fogyasztás integráns részét képezik.”

A Riksbank a svéd korona kezelésének végrehajtásánál különböző indexeket vett alapul. Dr. Dog Hammarskjöld szakértőt, mint tanácsadót alkalmazták a bank statisztikai osztályánál, a heti kiskereskedelmi árindex elkészítésénél, hogy megszervezzék a Riksbank fogyasztási indexének elkészítését, összehasonlítva az átlagos kiskereskedelmi árkait és szolgáltatásokat, melyek a svéd nép életfenntartási költségeit fejezik ki. A Riksbank nemcsak a speciális indexet vette figyelembe döntéseinél, hanem egyéb szükséges indexeket is megvizsgáltak. Dr. Hammarskjöld speciális nagykereskedelmi árindexet teremtett ecélből, sőt egyéb indexeket is, még pedig termelési, kereskedelmi és foglalkoztatási indexeket.

A hivatalos életfenntartási index, melyet egyedül a Riksbank rögzített, feltűnően stabil maradt. 1931 szeptemberben 100-al indult és azóta sem emelkedett

cellán
 ro
 5.A
 ri 8.

körül
 a tavaly
 abbi,
 isa

Kelet tud.)
 minnepélyes
 temetőben
 rt nagyne-
 sirkőava-
 ládtagjain
 rül megje-
 lőljársága
 és Fleg-
 int képvis-
 sidó intéz-

mi főrabbi
 ott életre
 za, majd
 arkas és
 szédéket.

óol
 got

natóságok
 rter Zei-
 e Presse-
 tiltásért.
 ap arány
 a két or-

A. CLUJ

101.7-nél magasabbra és 98.4-nél alacsonyabbra. Általában az eltérés 1 százalékos volt. Erre a stabilitásra kétségtelenül nem mondható, hogy „történelmi”. Ezt a Riksbank céltudatos tevékenysége biztosította. 1932 márciusában és áprilisában, midőn a Kreuger-konzern összeomlott, ügyes sakk huzásra volt szükség a svéd korona külső értékének súlyos értékrombolása ellen, még pedig a defláció veszedelme nélkül. Később pedig oly eljárások váltak szükségessé, melyek megakadályozták a svéd árszintet abban, hogy a világárszint esését kövesse.

A svéd nagykereskedelmi árszintje az 1932 márciusi 109-ről csak 108-ra esett 1932 júliusában, míg ugyanezen idő alatt Anglia nagykereskedelmi árszintje 105-ről 98-ra szállott alá. A Riksbank ezt a stabilitást főleg azzal érte el, hogy külföldi fizetési eszközöket és állampapírokat vásárolt. 1931 szeptemberében a Riksbank külföldi fizetési eszközállománya mindössze 33 millió svéd korona volt, ami 1932 decemberre 214 millióra emelkedett. Itt természetesen döntő szerepet játszott, hogy az említett export- és importárak, Svédország javára igen kedvezően alakultak. Ezt az eljárást még a discont szabályozásával is alátámasztották.

1931 szeptember 20-án, midőn Anglia elhagyta az aranyalapot, a Riksbank fel-emelte a rátát 4 százalékról 5 százalékra. Négy nappal később, midőn Svédország is elhagyta az aranyalapot, 8 százalékra. Ugyanakkor arra kérte a kereskedelmi bankokat, szorítsák meg a bevitelre és a spekulációra irányuló hiteleket. Október 19-én a rátát leszállították 6 százalékra, ami akkor egyenlő volt az Angol Bank rátájával és fenntartották 1932 február közepéig. Ettől kezdve a svéd ráta lassanként 2 százalékra szállott alá. Ezzel elértek a szükséges hitelkiterjesztést és ösztönzést adták a magánvállalkozási kedvnek.

Cassel Gusztáv a svéd válságról, múlt év októberében írt cikkében, azt mondja: „Nemzetközi vonatkozásban állandóan arról folyik a vita, milyen szerepet játszott a valutapolitika a válságban. Két álláspont áll egymással mereven szemben. Az egyik oldalon a pénzértékeknek az árukkal szembeni rögzítésének szószólói, a másik oldalon azok, akik semmi más rögzítési lehetőséget nem fogadnak el, mint a pénz aranyértékének meghatározását.”

Hogy a válságban milyen nagy, sőt döntő jelentősége volt a valutapolitikának, arra felhossa Cassel a Népszövetségnek a pénzügyi rendszerre és bankokra vonatkozó jelentését. E vizsgálódások alapján nem igen lehet vita afelett, hogy a pénzügyi politika volt, mely az országok sorsát a válság miatt megszabta. Azok az országok, melyek az aranyalapot elvetették és pénzügyi politikájukat az általános árszint rögzítésére állították be, egyidejűleg a nagykereskedelmi árak kisebb emelésével, azok a válságot a körülményekhez képest, hamar átvészelték és most nagyjában kedvező gazdasági viszonyok között élnek. Azok az országok ellenben, melyek az aranyalapot megtartották és ezért tartós deflációra kényszerültek, a legtöbbet szenvedték a válság alatt és még most sem lábaltak ki belőle. Kitűnt, hogy azok a kísérletek, melyeket ezek az országok a válság leküzdésére az expanziós politikán keresztül megpróbáltak, reménytelen elmentmondásban voltak valutapolitikai programjukkal. Ebből az ellentmondásból pontosan kiütközik, hogy a válság valójában a nemzetközi pénzügyi rendszer hibájában gyökerezik és különösen abban, hogy az aranytól függték.

Midőn Svédország 1931-ben az aranyalapot feladta, a svéd koronát nem engedte sorsára. Sőt az aranyalapot egésszen más pénzügyi normával helyettesítették, ugyanis a korona belső vásárlóerejének szilárd fenntartási politikájával. Ez a program később odafejlődött, hogy a nagykereskedelmi áraknak a válság alatti legalacsonyabb szintjét bizonyos mértékben emelni kell, azonban ez az emelés nem emelheti a létfenntartási költségeket. E programot legnagyobb eréllyel vittük keresztül és ahogy a dolgok haladtak, ez a politika mind nagyobb bizalommal találkozott. A gazdasági élet megszabadult a további deflációs áresés fé-

metől és egyidejűleg meggyőződött róla, hogy a svéd korona stabilitása biztosítottnak tekinthető és inflációs kalandoktól tartani nem kell. Minden kétséget kizáróan ezt a bizalmat pénzügyi rendszerünknek köszönhetjük, mely lényegileg jó gazdasági helyzetünk oka.

A svéd válság elleni küzdelemben nagy szerep volt a racionalizálásnak is, ami lehetővé tette, hogy a válság óta eltelt 9

év alatt sikerült az átlagos fogyasztást 3.35 százalékra emelni. „Ekkor a svéd gazdasági élet alkalmazkodóképessége szempontjából hatalmas követelményekkel állott szemben. Az országnak egy erős inflációs időszak után kemény deflációs időszak hálhatlan veszteségeit kellett elszenvednie. A világcpi feltételei jelentősen megváltoztak és a nyolcórás munkaidő bevezetése az egész termelés újjászervezését

tette szükségessé. A magángazdaság azonban pompásan megoldotta ezt a feladatot. Az üzleti vezetés és technikai tudás a legkiválóbb teljesítményeket adták az új termelés felépítéséhez és a svéd munkások is elég értelmesek voltak arra, hogy a defláció alatti minimális munkabérekkel elfogadják és minden igyekezetükkel belefeküdtek a racionalizált termelés rendszerbe.

Hitvalló Edvárd ezeréves koronája

Nagy koronázási előkészületek Angliában. Történelmi színjáték — idegenforgalmi attrakció. Május 12-én koronázzák VI. Györgyöt és Erzsébet királynét

London, március 5. Sokszor előfordul, hogy a világ csodálkozik az „angol titok” fölött vagyis egyszerűen kifejezve: nem érti meg az angolokat. Így volt ez akkor is, amikor a trónváltás történelmi napjai után a koronázás előkészületei zavartalanul tovább folytak — mintha misem történt volna. Az izgulékony amerikaiak egyenesen felháborodtak az angolok „bántóan” józan magatartása fölött és bizony nem rejtették véka alá véleményüket. Az amerikai sajtó nyíltan azzal gyanúsította az angolokat, hogy számukra sokkal fontosabb a koronázási ünnep, mint a király személye és a tengerentúli furcsa „kalmárnemzet” csak azért oldotta meg nagy sietve a válságot, hogy ne tolódjon ki a kitűnő idegenforgalmi attrakciónak szánt koronázás dátuma.

Igaz ugyan, hogy a koronázás üzleti hátterét itt nagyon is számontartják, de persze erős túlzás a történelmi folyamat ilyen anyagias természetű magyarázata vagy inkább félremagyarázása. Az alkotmányválság sima lefolyása egyrészt az angol nép bámulatos fegyelmességét, másrészt a királyságnak, mint intézménynek megdönthetetlenül szilárd alapjait, végül pedig a demokratikus parlamentarizmus töretlen életerejét bizonyítja. A koronázásnak Angliában nincs különösebb jelentősége. Nagy-Britannia uralkodója, mielőtt elfoglalja a trónt, mielőtt esküt tesz az alkotmányra, mielőtt a hagyományos külsőségek között proklamálja trónralépését, az ország teljes jogu, törvényes uralkodója lesz és az maradna — koronázás nélkül is. A korona nem része az angol alkotmánynak és a koronázásnál használt koronát épüly lehetne egy másikkal pótolni vagy helyettesíteni. A „Coronation” ma már csak gyönyörű szertartás, mely kifejezi a király szoros kapcsolatát az angol államegyházzal és jelképezi a trón körül kialakult történelmi hagyományok változatlan tisztelését.

Csak a monogramokat kellett megváltóztatni...

Igy már világos, hogy a koronázás közép-pontjában nem annyira a király személye, mint inkább a királyság elve, gondolata áll. Ezért léphetett bátyja helyébe, mint a nagyszerű történelmi színjáték főszereplője, minden további komplikáció nélkül VI. György király. Csak éppen az eredetileg tervezett monogramokat kellett megváltóztatni... Persze történelemhamisítás volna azt állítani, hogy VIII. Edvárd lemondása nem hat ki a koronázásra. Csak hogy az ilyen hangulati tényezők kifelé aligha vehetők észre. A lelkesedés, az érdeklődés kétségtelenül csökkent. Hiszen köztudomású, hogy Edvárd érdekes, csillogó egyénisége erősebben hevitette a tömeg képzeletét, mint az utód nyugodtabb, egyszerűbb, tartózkodóbb természetű. A volt király, már mint velszi herceg, mind az öt világrészben páratlan népszerűségnek örvendett, eseményekben gazdag utazásai ugyszólván nemzetközi legenda hővé avatták és így világszerte szinte mámoros várakozás előzte meg a nagy napot, amikor majd a modern Edvárd fejére helyezik Hitvalló Edvárd ősi koronáját. Bár a nagy fordulat következtében a koronázási láz alábbhagyott, viszont az új helyzet még „dekoratívabb” teszi a gyönyörű szertartást és még ragyogóbb színekkel gazdagítja a májusi ünnepeket. Az „agglegénykirály” helyébe királyi férj lépett és ezzel a csodálatos ceremónia középpontjába a király mellé egyenrangú félként — a királyné került. Már ez egymagában is emeli a koronázási ünnep pompáját és — báját.

Mű-biborban és mű-bársonyban...

Most, hogy május tizenkettedikén VI. Györggyel együtt hitvesét, Erzsébet királynét is megkoronázzák, lényegesen megváltozik a szertartás programja. Egy királyné jelenléte a külsőségeket is átalakítja. Az angol arisztokrácia hölgyei a „peeress”-ek, tehát a hercegek, márkik, grófok, viscountok és bárók feleségei fenséges hermelinszegélyes palástjaikhoz az eredetileg elren-

delt diadémok helyett a „coronet”-eket, vagyis koronácskákat hordják, melyeket ugyanakkor saját fejükre helyeznek, amikor királynéjuk fején felcsillámlik a gyémántos, könnyű korona. A peerek és peereszek „coronet”-jei az öt főnemesei rangfokozatnak megfelelőleg különböznek. Nemcsak a koronácskák formája és díszítése különbözteti meg a hercegnét a márkínétől, a grófnét a bárónétól stb., hanem a hermelinszegély szélessége és az uszály hossza is változik a rangfokozatok szerint. (Igy a hercegnők koronázási díszje jóval drágább, mint a többi főrangú hölgyeké.) A hermelinszegély biborbársony palást szabása hajszálnyira elő van írva a Lord Chamberlain utasításaiban, viszont a palást alatt viselt arany udvari toalet megtervezésében bizonyos mértékig érvényesülhet az egyéni ízlés.

II. Károly óta hagyományossá lett, hogy az uralkodó fejére a canterbury hercegek „Edvárd the Confessor” ezeresztendősi koronáját helyezik, (mely azonban mellesleg mondvá, nem biztos, hogy az igazi, de ez nem is fontos: II. Edvárdnak tíz koronája volt, III. Henriknek viszont egy sem jutott, ugy, hogy édesanyja karpereccel koronázták meg), a koronázási processzióban viszont Öfelsége az újabbkeletű „Imperial State Crown”-t hordja. A királyné számára nincs állandó jellegű korona, hanem minden egyes alkalommal újat készítenek. Quen Elisabeth hasonló koronát kap, mint elődje, Mary királyné, mely az aranyműves céh mesterműve volt. Bár csupa gyémántból áll és felbecsülhetetlen értékű kövek közül a híres Koh-i-noor sem hiányzik, oly könnyű és filigrán, hogy a királyné megerősítését nélkül viselheti a hosszas szertartás alatt.

Két királyné — és az egész világ

VI. György trónralépése VIII. Edvárd utjaitokra hajlamos elgondolásaival szemben a hagyományhűséghez való tudatos visszatérést jelenti. Ez a koronázásra is befolyást gyakorol, miután most minden változtatás nélkül keltik életre a Westminster (Abbeyben a közel háromórás ceremónia történelmi pompáját. Emellett még más mozzanatok is hozzájárulnak ahhoz, hogy a brit fővárosban gyülekező embermilliók számára még

érdekesebb legyen a nagy ünnepély. Például édesapja trónralépése után a tizenötödik Princess Elisabeth a korona egyenes örökösé lett és így jóval nagyobb szerephez jut a koronázásnál, mint ahogy eredetileg tervezve volt. Persze a kisleány nem tehet esküt a peerek élén, mint huszonhat esztendő előtt a tizenhétéves Edvárd, Velsz ifja hercege, de részvesz a felvonulásban és főhelyet kap a templomban is. Továbbá elhatározták azt is, hogy a rendkívüli helyzetre való tekintettel, eltérnek a hagyományoktól és az anyakirálynét felkérlik, hogy ugyancsak vegyen részt a koronázáson. Így ott lesz a Westminsterben V. György király özvegye, az egész nép által olyannyira tisztelt Queen Mary is. A történelemben először fordul elő, hogy a koronázás közönsége két angol királyné bevonulásában gyönyörködhetik. Emellett rengeteg fejedelmi személyiség részvételére számítanak.

Biztosan eljönnek Londonba és helyet kapnak a díszmenetben a Windsor-házzal rokon királyi családok tagjai, így a norvég királyi pár, a jugoszláv régensherceg, Julianna holland trónörökös nő férjével, Bernhard herceggel, Mihály, a fiatal román trónörökös, György görög király, Albert, a belgák királya, stb. Itt lesz Lebrun francia köztársasági elnök, a szovjetet Litvinov és két tábornok képviseli. Németország még nem jelentette be hivatalosan reprezentánsait. A brit dominiumok miniszterelnökei teljes számban felvonulnak és minden egyes dominiumot, épüly, mint a gyarmatokat, hatalmas katonai kísérettel is képviselnek. Mindennél nagyobb látványosságnak ígérkezik azonban az exotikus fejedelmek és hercegek egybeseregése, közöttük ott lesznek gyémántos díszükben a legendásan gazdag indiai maharadszáok, de még a félvad afrikai törzsfőnökök is. Mindez együttvéve sokszínűségében páratlanul tökéletes képet ad majd a brit világbirodalom nagyságáról és impozáns egységéről.

(R. L.)

— Kisded makacs székszórulásánál és nagyobb gyermekek gyomorbélhurutjánál reggel felkeléskor már egy negyedpohár természetes „Ferenc József” keserűvizet is kitűnő eredménnyel adhatunk. Az orvosok ajánlják.

Még néhány nap van a huzásig Megkezdődik a 13. SORSJÁTÉK a tavaszi sorsjáték

VÁSÁROLJA SORSJEGYEIT bizalommal és reménnyel a Hivatalos Sorsjegyáruudánál.

COLECTURA OFICIALĂ

Ne hanyagolja el a 13. Sorsjátékot

Minden huzásnál milliós nyereményeket fizetett ki játékosainak.

A Hivatalos Sorsjegyáruudánál fiókja helyben is van. Sir. Regina Maria No. 46. Telefonszám: 13-75.

Hatvanöt százalék...

Pop Valer dr. ipari és kereskedelmi miniszter is felszólalt a képviselőház tegnapi ülésén. Minden különösebb apropó nélkül hangzott el ez a felszólalás. Az interpelláló képviselők azokat a rendfenntartó intézkedéseket kritizálták, amelyeket a liberális kormány a Bratu rektor elleni merénylet dőbbenetében a rend helyreállítása és biztosítása érdekében fogantatott. Akárcsak Duca meggyilkolása után, most is a becsületesebb és jöhíszeműen demokrata Iamandinak osztották ki a szerepet, hogy Goga inszINUÁCIÓVAL szemben megindokolja a törvényes rend, a polgárság nyugalma és életbiztonsága, a román állam léte megvédésének szükségességét. Iamandin szöveghez jutott tehát ismét, de felszólalt Pop Valer dr. is. Mint mondtuk, minden különösebb apropó nélkül, hiszen a vita nem ipari, vagy kereskedelmi kérdésekről folyt, hanem arról, hogy a templomok oltárai fölött jügghetnek-e egy bizonyos szervezet röviddel ezelőtt elhunyt tagjainak fényképei, hogy a lelkeseknek szabad-e a templomból a hit és tudomány rangját elbitorló babona, a görbített kereszt és a kútmérgezés központjait megteremteni.

Pop Valer dr. lényegében két dolgot mondott:

1. Serényen dolgozik a nemzeti munka védelméről szóló törvény „hatékonyabbá tételén”;
2. a liberális kormány ideje a módja lesz ezt a törvényt maradéktalanul alkalmazni.

A liberális többség megértette a két pont közötti összefüggést, megértette általában Pop Valer dr. felszólalásának értelmét a rendfenntartó intézkedések vitájában — és lelkesen tapsolt. Egy illúzió tartja bűvös hatalmában a kormányzó pártot és annak minisztereit, veszes és következményekben tragikus illúzió, amely keserű donkisotti jelleget kölcsönzött az egész képviselőházi vitának és az annak tárgyát képező intézkedéseknek. Annak a merőben téves és önáltató hitnek tapsolt a kormánypárti többség, hogy ha a kormány megvalósítja az 1. pontot Pop Valer beszédéből, akkor kihuzta az egyre félelmetesebben dübörgő szélsőséges megmozdulások méregfogát és sor kerülhet a második pontra: a kormány még hosszú ideig hatalmon maradhat.

Nem szabad igazságtalannak lennünk az iparügyi miniszterrel szemben. Hiba volna feltételezni, hogy Pop Valer dr. pusztán a cuzista pártban kiérett és a szakértő-kormányon át a liberális pártba átmentett politikai meggyőződéseit igyekszik megvalósítani. Hiszen alig tegnap a kormánypárt legkompaktabb frakcióját képező H. csoport közel száz képviselője és szenátora írt alá egy nyilatkozatot, amely szerint „a ma parancsoló politikai és társadalmi szükségessége a román etnikai többség maradéktalan és azonnali megvalósítása, valamennyi tevékenységi ágban.” Három esztendő alatt megszüntek tehát a liberális és demokrata tradíciók diktálta eszmei és politikai skrupulusok, amelyek Ducát egy szélsőséges szervezet felhasználására és törvényen kívül helyezésére készítették. Nincs akadálya többé annak, hogy a nemzeti munka védelméről szóló törvényt „hatékonyabbá” tegyék. Tegnapi jelentésünk már azt is tudni vélik, hogy Pop Valer dr. 65 százalékos részesedést kíván törvényes úton biztosítani az etnikai román elem számára a kereskedelemről, az iparból, a magánvállalatokból.

Oskar Wilde megkapóan jellemző mondanása jut eszünkbe arról, hogy „nem az emberek harcolnak a szélmalomok, hanem a szélmalomok az emberek ellen.” Ostromállapot, cenzura, megszigorított rendtörvény az uniformisok viselésének tilalma és egy teljes állami apparátus állott az illetékesek rendelkezésére, hogy megvédjék az ország alkotmányos rendjét, politikai nyugalma és demokratikus berendezését. A szélmalomok azonban, úgy látszik, erősebbeknek bizonyultak. Kiállották a törvények, rendeletek, hangzatos nyilatkozatok

és sorozatos kormányátrendezések szigorát. Most kikopott régi politikai taktikával és talán egy kevés meggyőződéssel is visszavonulót fujnak a szélmalomokkal szemben és törvények paragrafusai közé iktatják mindazt, amit ezek az utóbbi néhány esztendő alatt összekepeltek.

Rendet akar teremteni a kormány. De úgy, hogy amit az egyik kezével ebben az irányban tesz, a másikkal annullálja. A 65. százalékos törvénybe foglalása formailag azoknak az igazát ismeri el, akikkel szemben a kormány most drákói szigorral akarja megvédeni a rendet és a nyugalmat.

Az ellenfelet saját fegyvereivel legyőzni bevált taktikai fogás lehetett. A múlt politikai arzenáljában, de meddő és szomorú kísérletezés manapság, amikor az ellenfelet nem jelszavának erkölcsi értéke, igazsága és megvalósítása érdekli, hanem kizárólag a hatalom megszerzése és biztosítása.

65 százalék a kereskedelem és iparban? Mi indokolja egy ilyen intézkedés létjogosultságát? Megakadályozta-e valaki, vagy valami a múltban, hogy az államalkotó nemzet fiai kereskedelmi és ipari pályákon keressék az érvényesülést? Volt-

e, van-e olyan formai, vagy tényleges akadálya, amely feltartóztatta volna a többségi fiatalokat a magánvállalatoknál való elhelyezkedésben?

Lehetséges, hogy vannak a magángazdasági életnek területei, ahol a zsidók (mert elsősorban és kizárólag róluk van szó) az összlakossághoz viszonyított szám arányuknál nagyobb százalékban helyezkedtek el. Ez azonban szükségszerű volt. A többségi nemzet fiai ugyanis jórészt ignorálták azokat a foglalkozási ágakat, amelyekben az egyéni kvalitások és a rátermettség mellett hosszú esztendőket izadtságos munkája és törtétele is szükségessé volt a kenyér biztosításához. Érthető, ha célszerűbbnek és kényelmesebbnek találták, hogy azokat az állami és közköztisztviselőket által honorált pozíciókat szállják meg, amelyek a kisebbségek számára hermetikusan zárva maradtak. A köztisztviselői és katonai karrier az állami iskolák katedrái, az államosított tiszemek pozíciói, a monopóliumok kereseti lehetőségei felé áramlott az etnikai román elem. A kisebbségek számára nem marad más hátra, minthogy szabad pályákon és komercialis foglalkozási ágakban vivják meg a maguk harcát az érvényesülésért.

65 százalék a magánvállalatoknál? De hát ezek a vállalatok a legkeveset ajánlatok mellett sem találtak az utóbbi esztendőben román fiatalokat sem jól fizetett mérnöki pozíciókba, sem tisztviselői stallumokba, sem a kereskedelem és az

Filmbeillő körülmények között elloptak Sighet mellett egy régóta körözött nemzetközi betörőt

Hogyan sikerült Oláh Sándornak ötször is megszöknie a rendőrök kezei közül

Sighet, március 5. (Az Uj Kelet tud.) Szenczi fogást csinált tegnap a Campulung la Tisa-i csendőrség. Kalandorfilmbe illő jelenetek között a csendőröknek sikerült elfogni Oláh Sándor nemzetközileg körözött, legendás híri betörőt, akit valóságos mithosz övez körül a bűnügyi világban és aki különösen azzal tette hírhedtté a nevét, hogy a leggonoszabb őrizet alól is sikerül kerekelt oldania.

Campulung la Tisa-ról, az egykori Hosszmezőről, indult el Oláh Sándor „magasraívelő karrierje”... Már gyermekkorában vakmerő betörő volt és néhány év leforgása alatt Transzilvánia, valamint Csehszlovákia csaknem valamennyi városában követett el rengeteg betörést.

A hírhedt betörő, aki ma 36 éves, 1928-ban szabadult ki a prágai fegyházából, ahol különböző bűntényekből kifolyólag öt évi büntetését töltötte ki. Előzőleg azonban már több kisebb-nagyobb büntetést szenvedett el. Kiszabadulása után újabb betöréseket követett el Ruszinszkóban, majd amikor erősen égett lába alatt a talaj, „átsétált” a Tisán, hazajött Maramuresbe és egy jól megszervezett banda élén Sigheten hajtott végre néhány vakmerő betörést.

Annak idején valóságos hajtvadászat indult meg a már legendáshírű „szegénylegény” ellen, míg végül 1929-ben sikerült elfogni. Büntetése kitöltése után a clujai hadbírósnak adták át. Ugyanis megállapítást nyert, hogy nem tett eleget katonai kötele-

CAPSICUM-TAPASZ

BEIERSDORF BRASOV

ipar egyszerűbb funkciójába.

A iasi merénylet hatása alatt elrendelték az egyetemek bezárását. A diákok hazautaztak, hogy néhány hét múlva visszaterjenek az egyetemekre. De időközben a jobboldali sajtó zavartalanul folytatja félelmetes uszító hadjáratát. A jobboldali szervezetek háborítatlanul végzik szervező tevékenységüket. Hogy a rendet ilyen körülmények között mennyiben sikerült helyreállítani, csak a jövő oldja meg. Hogy az alkotmányos és demokratikus román állam léte mennyiben mentesül a totális törekvések veszedelmétől, az is a jövő homályába veszt.

Egyelőre konkrétumként szerepel a 65 százalék.

Van ebben valami tragikus sors-szerűség, amelynek értelmét ne is próbáljuk kibetűzni a mai események zűrzavarából.

(k. r.)

zetségének és bevonulása után néhány nappal megszökött ezredétől.

A clujai hadbírósg két évi fogházbüntetésre ítélte Oláh Sándort, akinek azonban fogházbakidérés közben sikerült megszöknie öre kezei közül. Saját maga mesélte el a sigheteri rendőrségen szökésének regényes körülményeit. Egy hirtelen mozdulattal lehajolt, homokot ragadt a kezeibe és azt óreinek szeméi közé szórta, majd egy forgalmasabb udvaron keresztül sikerült el-tűnnie...

Oláh Sándort azóta körözi a hadbírósg. Több ízben került időközben rendőrkézre, de mindannyiszor sikerült kerekelt oldania. 1935. év nyarán egy razzia során az egyik rendőr felismerte Oláh Sándort és leigazoltatta. A hírhedt betörő szabályosan kiállított személyazonossági igazolványt mutatott fel, mely azonban bátyja, Oláh István nevére szökt, ellenben a saját fényképével volt ellátva.

A veszedelmes embernek ezúttal is sikerült elmenekülnie az egyedül levő rendőrtől. A rendőr vezéreire valóságos gyűrű vette körül Oláh Sándort. A rendőrök az egész városban keresztül hajszolták a mindenre elszánt embert aki időközben egymásután hajigálta el ruhadarabjait, hogy annál könnyebben menekülhessen a Tisa irányában. A csendőrlaktanya közelében a csendőrök is felfigyeltek a zajra és hiányos öltözetben az ablakon keresztül ugrottak elő, hogy résztvegyenek Oláh Sándor üldözésében. Egymásután dördültek el a csendőrök és rendőrök golyói, amelyek a haramia feje körül süvittek el. Már-már sikerült belevetnie magát a Tisa habjai közé, amikor a karhatalom emberei ártalmatlanná tették.

A sigheteri rendőrséghez annak idején egymásután érkeztek a köröző levelek Oláh Sándor ellen. Felsőbb utasításra a legerősebb fedezet mellett, vasraverre Satumarara szállították, hogy előbb az ottani törvényszék vonja felelősségre. Oláhnak azonban érthetetlen módon sikerült elmenekülnie a satumarei chesturáról. Az őrizetével megbízott rendőrt természetesen nyomban felfüggesztették. Oláhnak pedig azóta nyoma veszett.

Néhány nappal ezelőtt a campulungi csendőrös vezetője bizalmas értesítést kapott arról, hogy Oláh Sándor ottlako testvérbátyja lakásán rejtőzködik. A csendőrösparancsnok kileste az alkalmas pillanatot és tegnap este hat csendőrrrel körülvette azt a házat, amelyben Oláh rejtőzködött. A bandita nem volt hajlandó magát megadni, hanem elbarrikádozta magát a lakásban. A csendőrök erőszakhoz folyamodtak és több lövést adtak le a levegőbe. Oláh egy élesre fent disznóölőkéssel az ablakon keresztül rontott rá a csendőrökre és így igyekezett menekülni. Eltűré-halálra menő küzdelem indult meg a csendőrök és a bandita között. Hosszas és elkeseredett párvíadal után a csendőröknek sikerült lefegyverezni a mindenre elszánt vakmerő haramiát, akit átadtak a sigheteri rendőrségnek, ahonnan az ügyészségi fogházba kísérték.

A rendőrség most állítja össze Oláh Sándor tarka bűnlajstromát. Elfogatásáról értesítették a katonai hatóságokat is.

A nagy nemzeti sorsjegyáruda DACIA fizette játékosainak a 12. sorsjáték alkalmával a legjelentősebb nyereményeket.

6.000.000 Lei

a 4. osztály húzásán négy timisoara játékos nyert.

MILLIÓK ÉS MILLIÓK

az ország minden városában.

Szerencse a 13. sorsjátékon a

DACIA

sorsjegyáruda révén.

HELYI FIÓK:

„ECONOMIA” Cluj, Piata Unirii 23.

KÖZGAZDASÁG

A köztisztviselők fizetésének 3 százalékat, a nyugdíjak 1.5 százalékat levonják a tisztviselők hitelintézete javára

Bucuresti, március 5. (Az Uj Kelet tud.) A kormány egymásután indítja meg a különböző országos jellegű hitelintézetek szervezési munkálatait. A mezőgazdasági hitelintézet és a kisiparosok hitelintézete után most került nyilvánosságra a köztisztviselők hitelintézete tervezete.

Ennek a hitelintézetnek tagja lesz minden egyes köztisztviselő és nyugdíjas, akiknek a fizetésük 3 százaléka és nyugdíjuk 1.5 százaléka a hitelintézet javára kerül.

A hitelintézet javára ugyanis a fizetések folyósítása alkalmával minden köztisztviselőtől levonnak három százalékat és minden nyugdíjastól 1.5 százalékat. A kormány ezzel meghonosítja a köztisztviselők és nyugdíjasok kényszer-takarékosságát.

A köztisztviselők hitelintézete a betétesei szükség esetén olcsó kölcsönt fogna kapni az intézettől.

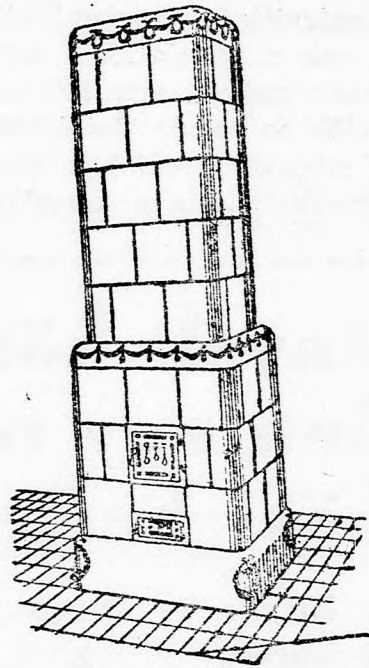
I. osztályu

bis tríjai kályhák, kandallókat raktáron tart

Graef kályhás

Szállít helyi gyártmányu kályhák is, eszközöl átrakást, javítást és fayencfalburkolást

Piața Unirii 8 udvarban

8 órai munkaidőt követelnek a cluji kereskedelmi alkalmazottak

A cluji magánalkalmazottak a munkakamarával karöltve mozgalmat indítottak a 8 órai munkaidőnek a kereskedelmi vállalatoknál való bevezetése érdekében. Ebben a kérdésben a cluji munkügyi felügyelőség március 12-én értekezletet tartanak.

Módosítják a lényüzesi és forgalmi adótörvényt

A pénzügyminisztérium a forgalmi és lényüzesi adótörvény 10-ik szakaszának alkalmazására nézve a következő szövegű egyszakaszos törvényjavaslatot készítette: „Abban az esetben, ha a bizottság megállapítja, hogy az ipari termékek árai oly mértékben emelkedtek, hogy a nyersanyagra kirótt fix illeték nem elegendő nagyságu a készáru árának megfelelő illetékkel, a fix illeték minisztertanácsi jegyzőkönyvvel felemelhető, az illeték-különbözetet pedig a jegyzőkönyv időpontjában lévő készáruk és nyersanyagok után is be fogják szedni.

Ujabb adórendelkezések

A külföldre fizetendő kamatok utáni tőkekamatadó lerovása, a Románia és Németország között — a kétszeri megadóztatás elkerülése ügyében — létrejött egyezmény szerint elvben azon országban történik, amelyben a kamatok élvezője lakik. Ha azonban valamely ország törvényei szerint a lerovás — a forrásnál való levonás (visszatartás)

utján történik — akkor az adó is azt az államot illeti, amelyikben ez a lerovási mód van törvényesítve. Az egyezmény 9. szakaszában foglalt ezt az intézkedést mint precedenst valószínűleg a többi államokkal szemben is alkalmazni fogják.

A részvénytársaságok eddigi minimális adója, mely a tőke és tartalék 1%-át kitevő feltételezett jövedelem után jár — fenntartott ugyan, de a következő változásokkal: 3 millió lej tőke és tartalék erejéig az adó egyenlő lesz a XII. osztálybeli fix adóval, vagyis 26.000 lejjel; azon felül, 5 millió lej tőke és tartalék erejéig, egyenlő lesz a XIII. osztálybeli fix adóval, vagyis 32.000 lejjel; az ezen felüli tőke és tartalék esetében pedig nem lehet kisebb 40.000 lejnél.

Az üzleti jövedelmek utáni adó. A pénzügyminisztérium a törvényhozó testületek elé terjesztett egyik törvényjavaslat szerint az eddigi tíz adózási osztály (patenta fixa) még három osztállyal bővíti: a XI. osztály, melybe a 150.001—200.000 lej közötti jövedelmek tartoznak 20.000 lej fix állami adóval; a XII. osztály a 200.001—250.000 lej közötti jövedelmekkel és 26.000 lej adóval; és a XIII. osztály a 250.001—300.000 lej közötti jövedelmekkel és 32.000 lej adóval.

Az 1937—1938. évre szóló illetékegyenérték előírása, amennyiben a vagyonátlag-változás nem állott be, az 1936—1937. évi összegben fog megtörténni, minden külön kivétel nélkül. Az adózók azonban az előírás megtörténtéről értesítve lesznek. A pénzügyminisztérium ezen intézkedésével egyidejűleg kimodolta, hogy a bélyegtörvény 16. szakasza szerint beadandó vallomások 1937 április 1-ig is fogadtassanak el.

Megjelent

A második bővebb tartalommal, Manelusen melléklettel

„BNÉ ASER“

„בני אשר“

Zsidó szertartási rituális szabályok kézikönyve Sulchan Aruch kivonata magyar fordításban minden zsidó háznál nélkülözhetetlen. 30 lej bélyeg beküldése ellenében portómentesen kapható Rosenzweig Anton könyvkereskedésében CLUJ.

Nagy reklámhét a „Tempo“ cégnél!

Ujából bevezette a női és gyermekcikket. Nyolc napig nagy árkedvezmény.

Regele Ferdinand 14.

Hatalmas óceánjárón Palesztinába

A „ZION LLOYD“ utazási iroda

nagy tavaszi társasutazást rendez Palesztinába a francia

PROVIDENCE

óceánjáró gőzösön. Indulás március 19-én Constanțăból. Hajóút 3 nap. Információk és előjegyzések: „ZION LLOYD“ Bucuresti, Victoriei 33. Direktor: M. Jampolszki.

Transzilvániai képviseltek:

Dr. NEUMANN VILMOS Cluj,
Str. Berthelot 12. Telefon 682.

Kirsch Tiberiu Oradea,
Str. Iorga 21. Telefon 251.

Ugyanitt jegyek a rendes hajójáratokra: a Selvicul Maritim Român, Palestine Maritime Lyod és a lengyel hajókra. A két utóbbi társaság hajóin rituális ellátás.

A számlák kötelező megőrzésének időtartama. A napilapokban megjelent egy közlemény, mely szerint a pénzügyminisztérium, hivatkozással a bélyegtörvény 14. szakaszának 13. paragrafusára, utasította volna az ellenőrző közegeket, hogy a vevő kereskedőtől és iparosoktól csak két évre visszamenőleg kérjék a számlákat, miután a fenti törvényszakasz szerint csak két évig kötelesek ezeket megőrizni. Megjegyezni kívánjuk, hogy ez a megőrzési időtartam nem vonatkozik a forgalmi adó alá eső cikkekről szóló számlákra is, melyek a forgalmi adóról szóló törvény 4. szakasza szerint kiállításuktól számított öt évig őrzendők meg és mutatók fel.

Román kisiparosok a párizsi kiállításon. A cluji kereskedelmi és iparkamara közli: Az 1937. évi párizsi nemzetközi kiállítás román pavillonjának bizottsága értesíti a kiállításra résztvevni akaró kézműveseket (iparosokat), hogy f. évi március 15-én Bucurestiben a Parcul Carol-ban megnyit egy kiállítást, amelyen kiválogatják az iparosoknak azon tárgyait és termékeit, melyeket ki fognak küldeni a párizsi kiállításra. Ennek következtében a bizottság felhívja mindazokat a már eddig beiratkozott, vagy még csak ezután beiratkozni akaró kiállítókat, akik részt akarnak ezen a kiállításon venni, hogy tárgyaikat helyezzék el Bucurestiben f. év március 12, 13 és 14-én a Comisariatul General al Pavilionului Românei la Expoziția Internațională dela Paris 1937. Parcul

Carol I. (Pavilionul Regal) címére. Azok a vidékiek, akik tárgyaikat nem tudják időben elhelyezni, azok küldjék el az elhelyezendő tárgyakat a fenti címre a Gara Filaret-Bucuresti kereszttől. A kiállítandó tárgyak átvételére ezen a három napon egy külön iroda fog működni, magában a királyi pavillonban. A tárgyakat leltár kíséretében kell átadni, amelyen fel kell tüntetni azok értékét is. Érdeklődni lehet Ing. Gh. Tulea és Ing. V. Ionescu Ministerul de Industrie bizottsági kiküldötteknél.

Pályázat

A lipovai izraelita hitközség a halálózás folytán megüresedett rabbiállásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak kizárólag román állampolgárok, akik az állam nyelvét tökéletesen bírják és a modern neolog hitközség vezetéséhez megkivánt képesítéssel bírnak.

Az Elnökség.

Pályázat

A Lugoji Izraelita Hitközség elemi iskolájában 1937. szeptember 1-vel megüresedő tanítói állásra pályázatot hirdet. Államilag elismert oklevéllel bíró fiatal zsidó férfi vagy női tanerők ajánlatát kérjük. Vallás-erkölcsös életmód megkivántatik.

Fizetés megegyezés szerint.

Deutsch Béla
Iskolaszéki elnök

A 13 SORSJÁTÉK

...DE NE FELEDKEZZÜNK MEG EGY MÁSIK 13-as SZÁMRÓL!

A 13. sorsjáték sorsjegyeit már áruba bocsátották. Március 15. április 15. május 15. és végül június 15. Ime négy nap, amelyeken 429.070.200 leit osztanak szét

Az Or zsebében is követlenül ott kell lennie a 13 sorsjáték sorsjegyének

AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK

Ki győz Spanyolországban?

Hadi helyzet és kilátások a spanyolországi semlegesség megvalósulása előtt

London, március 5. A spanyol polgárháború történetének új korszaka kezdődik meg ma, március 6-án, amikor végre a gyakorlatban is életbelép az annyiszor hangoztatott és annyiszor megsértett semlegesség. Ezen a napon foglalják el helyüket a nemzetközi ellenőrzőbizottságok szárazon és vízen egyaránt. Az ellenőrzést — nagyon szerencsésen — úgy osztották meg a legfőképpen érdekelt hat ország között, hogy az egyes országok azokat a szakaszokat figyelik, amelyeken éppen saját érdekeik parancsolják, hogy a semlegesség tényleg megvalósuljon. Tehát:

1. Barcelona—Valencia—Almeria szakaszon (köztársasági német és olasz hadihajók) ...
2. Almeria—Fibraltár—Badiz—Huelva között (felkelők) angol, francia hadihajók.
3. A portugál-spanyol határ mentén (felkelők) angol közegek.
4. Az Atlanti óceán partvidékén (felkelők és köztársasági) angol, francia hadihajók.
5. A francia-spanyol határ mentén (felkelők és köztársasági) nemzetközi ellenőrzés.

Hogy jöhetett létre a semlegesség elfogadása?

Londoni politikai körökben élénken foglalkoztatja az a kérdés, hogy milyen okok alapján járultak végre mégis hozzá a semlegességhez annyiszor szabotáló fasiszta hatalmak annak elfogadásához? Ezzel kapcsolatban elsősorban rámutatnak arra, hogy Anglia és Franciaország már az év elején eltökélte magát arra, hogy leszámol a semlegességgel jelszavával tűzött beavatkozással. Ezuttal Oroszország is előmozdította a két nyugati demokrácia közös fáradozásait, mert az év eleje óta — többféle ok alapján — egyre inkább visszavonult a spanyol polgárháborútól. Egyes értesülések szerint Franciaországban annyira erős volt ez az elhatározása, hogy csak az utolsó pillanatban befutott kedvező olasz és német válasz tartotta vissza attól, hogy két teljes divíziót küldjön le Spanyolországba...

Kétségtelen azonban az is, hogy a felkelőket támogató hatalmak sem fogtak a semlegességgel zsákban macskát. Amíg ugyanis a különböző, szándékosan elnyújtott tárgyalások folytak, január közepétől február közepéig minden eddigi mértéket felülmúlva özönlöttek be elsősorban az olasz, másodsorban a német „önkéntesek” Spanyolországba. A „Manchester Guardian Weekly” adatai szerint legalább 80.000 külföldi önkéntes harcol ezidőszent Francóék oldalán (50.000 olasz, 30.000 német) és ezeknek igen nagy része közvetlenül a délspanyolországi felkelő offenzíva előtt érkezett meg Spanyolországba. Ezzel egyidejűen özönlött a hadianyag, munició, hadfelszerelés, német mérnökök rendbehozta a felkelők kezén lévő nehézipari gépeket, német vezetéssel újabb csatáképessé tették a felkelők flottáját... Olaszország és Németország, amikor tehát magára hagyják spanyolországot „nevelt gyermeküket”, minden tőlük telhetőt megtették a „gyámoltalan kisdéd” érdekében.

Azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy mind olasz, mind német részről voltak olyan politikai aláraklatok, amelyek siettettk a spanyol kaland likvidálását. Így elsősorban Németországban a Reichswehr ellenállása is. Mindent egybevéve a semlegességet több tényező segítette a megvalósuláshoz. Olaszország és Németország a határok lezárása előtt biznak abban, hogy Francóék már „önállóan” is győznek majd: kétségtelen összefüggés van Malaga elfoglalása és a jaramai offenzíva első sikerei meg a londoni megállapodás között.

Ki győz Spanyolországban?

A kérdés már most az, hogy a polgárháború új szakaszának kezdetén milyen lehetőségek, erőforrások állnak a március hatodikától kezdve magukra hagyott küzdőfelek rendelkezésére? Pontosabban: ha tényleg megvalósul a semlegesség, előreláthatólag ki győzhet Spanyolországban?

Francóék technikai fölénye

Az összes hadijelentésekből kitűnik, hogy felkelőknek spanyol csapataik, hazai emberanyaguk alig van. A jelentések mindenkor csak a német és olasz önkéntesek, a gépek, vagy a tercio tevékenységéről számoltak be — spanyol ezredekéről a legkritikusabb esetben. Objektív angol katonai szakértők véleménye szerint a mintegy 80.000—100.000 főnyi külföldi önkéntesreger szuroaira támaszkodik legfőképpen Franco, ennek sok tekintetben igen nagy előnyét

látja. Ez teszi lehetővé, hogy a katonai fölény még mindig az ő oldalán van, érte ezalatt a katonai-technikai fölényt, amelyet a nagyobb hadiszakértelem, technikai felszerelés, hadianyagkészlet biztosít. Emellett még toborozhat mőrokat Spanyol-Ma-rokkóban és talán rendelkezésre állanak a német mérnököktől ujjáépített portugál hadianyaggyárak, amelyek esetleg szállíthatnak neki. Sok katonai szakértő, akikkel beszéltem ugyanis, a határozatnak éppen a portugál részét tartják kijátszhatónak, elsősorban Galicia és Leon hegyvidéki tartományok területén.

A köztársaságiak nemzeti függetlenségi harca

Ezzel szemben a kormánycsapatok a következő erőforrásokra támaszkodhatnak: Szemben Francoék katonai-technikai fölényével az ő oldalukon áll a spanyol nép támogatása. A külföldi önkéntesek inváziója csak katonai szempontból volt előnyös Francóknak.

Eppen ez, a legszelebb tömegektől támogatott spanyol függetlenségi harc segíti elő a kormányblokk egyik eddigi legnagyobb hibájának likvidálását: a különböző egységek együttműködésének hiányát. A köztársasági csapatok egységes vezetése, az önálló szervezeti csoportok akcióinak megszüntetése igen rövid idő alatt megvalósul. Largo Caballero és Azana minden beszédében ezt követeli „először a háborút nyerjük meg!” jelszavával — az eredmény az, hogy már az anarchisták is belátják ennek szükségességét. Ezért egyesítették a katalán baloldalt az UHP-ben, ezért parancsnokul egyedül Miaja Madridban és így tovább.

A parasztság is felsorakozott már a köztársaságiak mellé, az eddig csaknem egyedül harcoló városi lakosság mellé — azóta, hogy a kormány likvidálta az anarchisták

Ma és holnap még lehet jelentkezni az intellektuális munkanélküliek listájára

A cluj-i városi időközi bizottság közleménye

Cluj, március 5. Amint lapunk tegnapi számában közöltük, a belügyminisztérium március 7-re tüzte ki az intellektuális munkanélküliek összeírását. Ezzel a rendelettel kapcsolatosan Cluj város időközi bizottsága a következő közleményt adta ki: „Az intellektuális munkanélküliek összeírása, amelyet Cluj város statisztikai hivatala megkezdett már, március 7-ig befejezést kell, hogy nyerjen a belügyminisztérium központi statisztikai hivatalának 4071. sz. rendelete értelmében.

Köztudomásra hozzuk, hogy városunk azon polgárai, akik intellektuális munkanélkülieknek tekintik magukat és nem iratták fel magukat a közigazgatási városi kerületek által összeállított listákra, a fenti időpontig még felvételhetik magukat.

Azoknak, akik felvették magukat az intellektuális munkanélküliek listájára, a

közigazgatási kerületek főnökei a mai napon kikézesítik a kérdőíveket egy broszúrával együtt, amely a kérdőív kitöltésére vonatkozó utasításokat tartalmazza.

A kitöltött kérdőíveket mindenki személyesen kell, hogy átadja március 7-én, vasárnap reggel 8 órától délután 6 óráig a városi statisztikai hivatal (város háza, 28. sz. ajtó) recenzorainak, ahol az érdekeltek átvételi igazolványt kapnak.

Az intellektuális munkanélküliek összeírása fontos intézkedése a kormánynak és minden intellektuális munkanélkülinek érdeke, hogy a listára felvétesse magát. E számlálásnak semmilyen kapcsolata nincs az ugynevezett munkatáborokkal, amelyek csak a 21 éven alóli fiatalokra vonatkozik, míg az intellektuális munkanélküliek listájára csak nagykorúakat vesznek fel 60 éves korhatárig.

A lengyelországi zsidó diákság mártírúma

A vilnai gettó-padokért éhségstrájkba léptek a lemergi zsidó diákok

Lemberg, március 5. Több száz zsidó diák 24 órára bezárkózott a lemergi diáktáborba és éhségstrájkba lépett a vilnai egyetemen bevezetett gettopadok elleni tiltakozás jeléül.

Vilnai jelentés szerint több egyetemi tanár elzárja a zsidó diákokat a laboratóriumi munkálatoktól.

A vilnai egyetemen történt a következő eset:

Michalszki professzor előadása alatt 20 lengyel diáklány felszólította Rebecka Protiter zsidó diáklányt, hogy a baloldali gettopadban foglaljon helyet. Protiter nem volt hajlandó eleget tenni a felszólításnak, mire a husz lengyel diáklány mintegy adott jelre felugrott és kiabálni kezdett,

hogy a zsidó lány mindegyiküket bántalmazta. Michalszki professzor jelentette az esetet a rektornak, aki azonnali fegyelmi eljárást indított Protiter ellen és a zsidó diáklányt megrovásban részesítette.

A zsidó diákság körében az eset nagy elkeseredést váltott ki annál is inkább, mivel

azokat a keresztény diákokat, akik nap-nap után verték véresre a zsidó diákokat, nem állították fegyelmi elé, míg a zsidó lányt, aki ellen egészen valószínűtlenül hangzó vádat emeltek, nyomban megdöbbsentették.

Hasonló megdöbbsenést keltett a varsói törvényszék ítélete dr. Kacinszki zsidó

Folytatjuk leltári kiadásunkat!

Ma, szombat

utolsó olcsó nap

Ügyeljen a címre:

HERCULES

gyári lerakat Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.

Rendkívül olcsó árak

Felkérjük a t. közönséget, hogy vásárlásait a torlódások elkerülése végett lehetőleg reggel eszközölje.

hercules s.a.

Fiókok: CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 13. Brasov: Strada Regele Carol 26.

földbirtokpolitikáját és kollektivizálás helyett — földet oszt. A kormány mellett szól az is, hogy a kezében levő területek Spanyolország legnépesebb, leghaladottabb, leginkább iparosított tartományai. Talán Asturia bányái, Katalónia nehézipari gyárai tudják pótolni a kormány hadianyag-szükségletét és viszonylagos hiányát — kétségtelen, hogy a köztársasági csapatok kezdeményezőképeség hiányának ez is egyik igen lényeges oka.

Mindent egybevéve: ha a semlegesség Portugália felé is megvalósul, az idő a kor-

mánycsapatok mellett dolgozik. Ebben az esetben csak a most következő hetek lehetnek kritikusak számukra, amíg Francoék fel nem élik készleteiket. Később egyre növekvő iramban dolgozik mellettük az idő: Katalónia tényleges bekapcsolódásához, a központi kormányzás megvalósításához hozzászámítva a kiképzés alatt álló új seregeiket és a spanyol nép egyre növekvő ellenállását — magukhoz ragadhatják a kezdeményezést. Mert a kormány eddig mindig csak védekezett, eredménnyel ugyan, de csak védekezett.

ügyvéd esetében. Kacinszki egy Epstein nevű zsidó diáklányt kísért el az egyetemre, amikor ott kitortek a zavargások. A fiatal zsidó ügyvéd leterítették és súlyosan megsebesítették a huligánok. Puterniczki keresztény diák részesítette első seregélyben. Nemsokára egy rendőr is megjelent a helyszínen, aki jegyzőkönyvet vett fel, amelyben többek között azt is feljegyezte, hogy Kacinszki és még két zsidó diák, névszerint Rubinstein és Körner kommunista jelszavakat hangoztattak. A keresztény Puterniczki fejére is hasonló vádat olvasott a rendőr. Annak ellenére, hogy Kacinszki a bíróság előtt kijelentette, hogy semmilyen kommunistaszerű megjegyzést nem tett és semmi közö nincs a kommunizmushoz,

másfélvi elzárásra ítélte őt a bíróság. A keresztény Puterniczki és más tanuk is kijelentették, hogy nem hallottak semmilyen állam-ellenes szót Kacinszkitól, a bíróság mégis a rendőrnek adott hitelt.

A lomzai bíróság a napokban tárgyalta hét nemzeti demokrata zavargó perét, akik a zambrovi pogromban vettek részt, melynek során kilenc zsidó és két rendőr megsebesült. Stefan Wierzbicki pogromvezért nyolc hónapra, három vádlottat hat-hat hónapra, egyet öt hónapra ítélte a bíróság, a többi vádlottakat pedig felmentette.

של פסח

Husvét!

fűszeráru

burgonyaliszt, csokoládé, palesztinai Schemen-olaj, stb. legolcsóbb napi árban kapható

Léb fivérek

CLUJ. Telefon: 4-71.

SPORT

Akadályok merültek fel a Csehszlovákia-Románia labdarugómezős meg-tartása elé

Bucuresti, március 5. (Az Uj Kelet tud.) A kisanant labdarugóválogatottjai részére kiírt Benés-kupa mérkőzések előzetes tárgyalásai során úgy volt, hogy a Csehszlovákia-Románia válogatott mérkőzés április 18-án lesz Bucurestiben. Pár nappal ezelőtt azonban a cseh labdarugószövetség levelet intézett a román szövetséghez, amelyben közli, hogy nem alkalmas a cseh válogatott számára az április 18-i dátum és a maga részéről az április 11-et ajánlja. Ugyanakkor közölte a cseh szövetség anyagi feltételeit is, amelyek nem mindenben fedik a Luchide román szövetségi főtitkár által kidolgozott szabályok ezirányú elképzeléseit.

Tekintettel arra, hogy a cseh szövetség újabb feltételei újabb zavart keltek és ezek akadályozzák a torna sima lebonyolítását, a román szövetség részletes levélben foglalkozott a cseh feltételekre és igyekezni fog az ismét összekuszált szálakat rendbe-szedni.

Az UFSR-hez felelőznek az asztali-teniszsövetség elítéllei

Bucuresti, március 5. (Az Uj Kelet tud.) Az asztaliteniszsövetség pár nappal ezelőtt tartott ülésén súlyos büntetésben részesítette azokat, akik a világbajnoksággal kapcsolatban a szövetség szempontjainak ellenkező magatartást tanúsítottak és a fegyelem ellen vétettek. Az elítéltek azonban nem nyugszhatnak bele a rendkívül súlyos ítéletekbe és ezek ellen az UFSR-hez, a romániai sport-egyesületek szövetségéhez fellebbeznek.

A Románia körüli kerékpárverseny idej programja. Bucurestiből jelentik: A román kerékpárszövetség megállapította az idej Románia körüli kerékpárverseny programját. Az idej program husz utszakaszból áll, hossza 2700 km és azt augusztus 13-zeptember 5. között bonyolítják le. Az utszakasz fel-öleli Románia összes tartományait, így a versenyzők Munténia, Olténia, Moldova, Bucovina, Maramures, Transzilvánia, Banat, Dobrogea és Basarabian keresztül fognak haladni.

Pulca kvesztor lesz az Universitatea labdarugószakszövetség elnöke? Az Universitatea labdarugószakszövetségében pár hónappal ezelőtt radikális változások történtek, amennyiben az eddigi vezetőséget új vezetőség váltotta fel, amely azonban rezsímváltozást is jelentett egyben, minthogy az új vezetőség Vaida Sándor dr politikai csoportjából került ki. A változások azonban nem hozták meg a labdarugószakszövetség elképzelte fellendülését és már napokkal ezelőtt szóba-került, hogy a jelenlegi labdarugószakszövetség elnök, Adam Popa dr visszavonul a labdarugószakszövetség éléről. Ujabbban a legkomolyabb formában van szó Popa dr lemondásáról és nincs kizárva, hogy az új vezetőségben újra azok fognak helyet kapni, akik politikai szempontok mellőzésével — mint eddig is — az egyetemi labdarugócsapat megkivánt fejlesztésének fogják munkásságukat szentelni. Szó van egyébként róla, hogy a futballszakszövetség vezetését Victor Pulca rendőr-kvesztor vegye át.

Összeállítási gondokkal küzd az Universitatea. Az Universitatea együttese vasárnap Bucurestiben az FC Rapiddal játszik. Az egyetemi csapat azonban összeállítási nehézségekkel küzd. Mindenelőtt is az egyetemi csapat nélkülözni fogja David és Szaniszló játékát. David nyolc napra, Szaniszló egy hónapra van felfüggesztve. A Gloria elleni mérkőzésen azonban megsérült Seps, sőt Ploesteanu is, így az ők helyettesítésükről is gondoskodni kell. Az U valószínű összeállítása a bucaresti mérkőzésre a következő lesz: Moldovan, Bulzan—Jancovici, Borgea—Gain—Golub, Bence—Paunescu—Fogarasanu—Putnic—Draga. Ezzel a felállítással az egyetemi csapatnak igen nehéz dolga lesz Bucurestiben az igen erős és jó formában levő vasutascsapattal.

CSEHSZLOVÁKIA — ROMÁNIA VIVÓ-MÉRKŐZÉS BUCURESTIBEN. Bucurestiből jelentik: A román vivósövetség hosszas tárgyalások után megállapodott a cseh szövetséggel, hogy március 18, 19. és 20-án Bucurestiben a két ország vivóválogatottja barátságos mérkőzést viv. A verseny programján az összes fegyvernemek szerepelnek.

A magyar nemzeti labdarugóbajnokságban vasárnap a következő mérkőzések lesznek: Hungária—III. ker., Budai 11—Bocskal, Elektromos—Ferencváros, Szeged—Nemzeti, Budafok—Ujpest, Phöbus—Haladás.

SZÍNHÁZ-FILM

A revük revüje: Meseáruház

A legnagyobb revü, amely hosszú évek óta színpadon a Meseáruház. A két legsikeresebb operettszerző, Szilágyi és Eisemann legkitűnőbb szerzeménye a Meseáruház.

A zenei részt Schreiber Alajos végezte, s ő is vezényli a revüt, főszerepeit pedig Solymosán Magda, Sándor Stefi, Stefanidesz Ili, Wojticzky Elvira, Jenei János, Fülöp Sándor, Csóka József alakítják. Harminc különböző és kitűnő táncszám van a revüben, amelyeket mind Tebán János tanított be, aki maga is 3 duettel és két szenzációs szőlő-táncal szerepel a

Meseáruház

előadásain.
Gróf Lászlónak a

Meseáruház

rendezőjének fia, Gróf Miklós gyönyörű szerzeményével, egy tangóval részesedik a várható hatalmas sikerben.

Meseáruház

Kiállítás, rendezés, kosztümök és táncok tekintetében is versenytárs nélkül áll a Meseáruház.

Meseáruház

Egyik technikai főkélléke a forgószínpad, amelyen az első felvonásban igen sokszor nyílt színen fordul a Meseáruház.

Meseáruház

Külön táncatrakciókkal, amelyekben egy öt éves kis Tebán-növendék, Lukács Bella, Báza Eva és Topán Lulu, valamint a táncok betanítója, Tebán János szerepelnek, valósággal tömve van a Meseáruház.

Meseáruház

Sem költséget, sem fáradságot nem kímél a színház, hogy a legtökéletesebb, legpompásabb előadásban kerüljön a közönség elé a Meseáruház

Jöjjön elsején

A Békeffy & Stella humorárúzámban a múlt évben készült a „Jöjjön elsején” című vígjáték, melyet Budapest egyik kabaré-színházában 100-szor egymásután játszottak. Ezért a 100-ért került le hozzánk is a „mű”, melynek bemutatóját nagy közönség nézte végig a Davila Színházban. Annak ellenére, hogy ezt a tisztességes és tágas színházat szerencsétlenné, a mű megmaradt kabarédarabnak, nivójában, szellemességében és vígjátéki kvalitásaiban. Hallatlan igazságtalanságnak tartjuk, hogy ebbe a mondanivaló nélkülségbe és sivár irodalmiatságba ép-kéziláb figurákat akarnak beeröltetni a szerzők. Kár és fölösleges erőpocsékolás, mert Rosner bácsi kedves figuráját csak lealacsonyítja a környezet és a semmitmondás. A Jöjjön elsején, mint társadalmi probléma, komoly és véres valóság. Kétségtelenül lehet vígjátékot írni belőle, de amit ebből a szerzők csinálnak, az ennek a társadalmi problémának az eltüntetése, az átlatás és hig-szentimentális valószerűtlenségbe. Né-hány tipikusan a pesti kávéházban született „benedás” tarkította a darabot és a közönség a darab címéhez igazodva, tudomásul vette, hogy ha majd vígjátékban akar gyönyörködni, jöjjön — máskor...

Ezuttal az előadásban és rendezésben is súlyos hibákat találtunk. Nem utolsósorban

a sikeretlen szereposztásban véljük a megszokottnál gyengébb előadás okait felfedezni. Fényes Alice erőtlenebb volt, mint máskor, vígjátéki vénája nem bontakozott ki. Al-talában túlméretezte a jeleneteit, nagyon ritkán találta meg a pénzbeszedő egyéniségét jellemző tiszta hangokat. Bája, közvet-lensége és a minden szerepében megnyilat-kozó verbális tehetsége így is kiegészítette a botlásokból. Harmath Jolán elegáns és illu-ziót keltő házasságtörő asszonya talán a legsikerültebb alakja volt az előadásnak. Nagy meglepetésünkre Rosner bácsi, a zsidó pénzbeszedő szerepét Tompa Sándorra, a társulatnak erre az őstehetségű színészre osztották ki. A zsidó pénzbeszedőből a ki-váló színész kitűnő vidéki kismenest vagy tönkrement vármegyei jegyzőt csinált, de semmiesetre sem a pesti zsidó ügynököt. Csóka vagy pláne Forgács kellett volna! Jenei kielégítő volt a könnyelmű pesti fiu szerepében. Sántha Ius megnyerő jelenség, le-het jövője a színháznál. Nagy István, Lantos, Rajnay és a többiek igyekeztek. Nem raj-tuk mulott... (—lay)

Átütő siker: Jöjjön elsején!

Békeffy István és Stella Adorján ragyogó, nagyszerű vígjátéka, a Jöjjön elsején va-sárnapig bezárólag minden este műsoron van. Ez a pompás, szellemes, a Méltóságos asz-szony színvonalát is túlszárnyaló kitűnő vig-

játék nálunk is megtalálta az utat a közönséghez. Csupa nevetés, derű, könnyes mosoly a Jöjjön elsején.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szombat d. u. 5: Ripp van Winkle. (Ifjúsági előadás olcsó helyárral.)
Szombat 9: Jöjjön elsején! (Harmadszor)
Vasárnap d. u. 3: Csárdás. (Az év legna-gyobb operettsikerének első olcsó hely-áras előadása.)
d. u. 6: Budai Nagy Antal. (Negyedszer, rendes helyárral.)
este 9: Jöjjön elsején! (Negyedszer.)
Hétfő fél 9: Budai Nagy Antal (Kós Károly nagyszerű drámája ötödik előadása.)

ROMÁN OPERA MŰSORA

Szombat, március 6 (iskolai matiné): Bohém-élet.
Vasárnap, március 7 (matiné): Piros rózsák.
Hétfő, március 8: Horla.
Szerda, március 10: Vigözveggy.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Két nagyszerű film egy helyért: Premier! I. Az ördög bábuja. Lionel Barrymore és Maureen O'Sullivan fantasztikus té-májú, rendkívül izgalmas slágere. II. A repülőtsz. (L'Equipage). Az utóbbi évek legnagyobb sikere. Kessel világhírű re-génye után. Főszerepekben: Annabella, Jean Pierre Aumont, Jean Murat, Char-les Vanel. Magyar feliratok. Előadások kezdete: Az ördög bábuja: 3.20, 6.20, 9.20 órakor, Equipage: 4.30, 7.30, 10.30 órakor.

Vasárnap délelőtt 11.20 órakor olcsó matiné-előadás 7 és 12 lejes helyárral: 80 nap alatt a világ körül. Douglas Fairbanks lebilincselé filmje.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Román és magyar feliratokkal. I. Macska és az egér. Jeanette MacDonald, Ramon Novarro. II. Edgar Allan Poe rendkívül izgalmas regénye filmen. Csak erős ideg-zetlieknek. A kőfal rejtélye. Helyárok: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

APRÓ HIRDETÉSEK

Megvételre kerestetik cserép- és téglagyári berendezés, kiváltképpen prések, forgók, sí-nek, szárítórak, stb. Cim: Crater fabrica de caramizi si tigre Dumbraveni.

Közreműködő tökéltársat keresek Beve-zett prosperáló puhafa faraktáramhoz. Esel-leg bérbeadnám. Fűchs Satumare, Filipescu 21.

Nyelvszakos egyetemi hallgatók közép-és elemi iskolai tanulók oktatását vállalja. Tanít román és francia nyelvet, valamint kezdőknek angolt és németet. Megkeresések „Nyelvszakos” jellegre a kiadóba keretnek.

Utazót, ki palacküvegeket vagy para-fugót képvisel, mellékképviselőre keresek azonnalra. Cim a kiadóban.

Kiadó belvárosi villában butorozott szoba. Cim a kiadóban.

Felkérem azt az általam ismert hölgyet, aki csütörtökön este 7 órakor a Reg. Fer-dinand ut elején elvesztett sálamat és kesztyűmet megtalálta, hogy adja le e lap ki-adóhivatalban.

Vegyeskereskedés teljes berendezéssel és lakással, 40 éve fennálló, jól bevettve. Geogiu de jos községben előnyös feltételek-vel kiadó. Friedmann Dezső Arad, Str. Bra-tianu 16.

Clujon fűszerüzlet, mely 30 éve fennáll, nagy vevőkörrel átadó. Cim a kiadóban.

Poloskairást legmodernebb gázbehatású módszerrel eszközöl vegyész-mérnök. Utána teljes szagtalanítás. Megkeresések „Speciá-lista” jellegre a kiadóhivatalban.

180 lejért villanyondó-lunk 6 havi garan-tiával. Speciális hajfestés, víz-vas ondolás és művészies parókakészítés. H. Lotti, Calea Regele Ferdinand 3. Udvarban.

Erettségizett gyakornokot nyelvismerettel felvesszünk. Ajánlatot „Bibliofil” jellegre kérünk.

Ping-pongasztalt keresek megvételre. Cim a kiadóban.

Biliárdasztalt felszereléssel bérbe keresek egyesület. Cim a kiadóban.

EGYETLEN NAP AZ AURORA játékosainak EGYÉNKÉNT EGY MILLIÓS nyeresémet és a nagy nyereségek százait és ezreit fizette ki. AURORA minden játékosnak SZERENCSET ÉS MILLIÓKAT HOZ

A 13 sorsjátékra akar egy jó tanácsot? Játsszon az

AURORA

Eladási iroda: sorsjegyárudában és szerencséje lesz,

Banca de Credit Comercial S. A.

CLUJ, PIATA UNIRII 20.

Tanulságos modern mese az aranyról, amely még most is uralkodik az emberen

Egy aranyásó beszél az arany hatalmáról

Párizs, március hó. A frankdevalvációnak kétségtelenül vannak kedvező következményei is francia földön. A még egyre dráguló árak ellenére a közönség vásárlókedve hatalmasan fellendült (régóta igazság, hogy áremelkedésben vásárolnak legtöbbet az emberek). A párizsi nagykörút és az elyzéumi mezőkről elnevezett sugárút fényes útjai nyolc éve nem láttak ennyi vevőt. A végzetesen pangó francia ékszeripar váratlan konjunkturának eredt, a rak táruk nyakrafőre kiürülnek, az idegenforgalom megnőtt, megint állandó a kocstörődés a belváros utcáin. A forgalmi adó hét esztendő óta egyetlen hónapban sem hajtott annyit az államnak, mint most februárban, a vasutársulatok évvégi kimutatásai javuló üzletmenetről, növekvő forgalomról beszélnek, a bankbetétek grafikonja merész vonalban szökken följebb s följebb (a burzsoá-állat szervezetében újra megindul a pénzkiválasztási folyamat, mondta drasztikus tréfával a bankár-politikus, Paul Reynaud) és minden polgár felcsigázott reményekkel tekint a nemskára megnyíló világiállítás felé.

A francia bank aranyállománya viszont — tovább is csökken hétről hétre, kimutatásról-kimutatásra, ellenállhatatlanul. A bank- és devizasabadságára büszke köz-társaságban dráki büntetések tiltanak mindennemű aranykereskedelmet, az aranyáradékok értéküket veszítették, a finácok órákig tartanak fel minden vonat a határon, buzgó aranyvizsgálás céljából s az aranycsempészetért kirótt börtönbüntetések összege megközelíti már a keresztény idősámítás óta letelt minden évét. A francia bank minden befizetett száz aranyfrank után a kényszerárforlyamon túl még külön arany-cerficat-ot ad, amelyet 24 frank értékben adnak és vesznek a börzén és 40 frank prémiumot ígér az állam mindenkinek, aki a legutóbbi államkölcsonst aranyban jegyző papír helyett — de az aranybilliórdok csak nem bujnak elő rejtkeikből. Valóságos groteszk elképzelés, hogyan őrzik országzerte kis- és nagypolgárok és polgárok fiókokban, fehéreműkbe bugyolálva a sárgán villódzó, téglalakú aranyrudakat, amelyek sem adni, sem értékesíteni nem lehet. Kamattalanul rögzítik a pénz, de még gyönyörködni is csak gondosan zárt ajtók s ablakok mögött tudnak benne, mert a pusztá birtoka börtönbüntetést jelent... vergődik a világ legjózanabb, legszorgalmasabb és legmaterialisabb polgársága Aranyisten babonás bilincseiben!

A szocialista pénzügyminiszter panasza

— A minden istenek legvénebbike — mondja elgondolkodva barátom, az „explo-rateur”. — Tisztelettel egybeolvad az emberi kulturák kezdetével. Bilincseiből megszabadulni a győtrött emberiségnek talán legreggibb álma. Regényeket írtak és írnak még egyre elhagyott szigetokról, „ahol az arany nem isten”, Servadec Hector csodás bolygójáról, amelyen nincs aranytiszelet, mert az egész bolygó tömör arany és mit tudom én hányféle fantasztikus elképzelést láttunk Verne Gyulától Bellamy-ig és Leninig, akik munkájeggyel, bonokkal vélték pótolni az aranyat... Mindez hiábavaló s minden szocialista teoria mellé gyerekesnek érzem Vincent Auriol miniszter urat, aki azt remélte, hogy szép szóval előhegedül a polgári pénzégek fenekéből, avitt harisnyaszárakból az aranypénzeket, most pedig siránkozik, mert nem sikerült... Tudás-vágyamban bekalandoztam az egész ismert és ismeretlen világot, de soha olyan földet nem láttam, ahol nem az arany lett volna az ur.

— Ma két esztendeje, hogy elhagytam a braziliai őserdőket. Mondhatom: reménytelen vidék. Indián piróg-on eveztem fel az Amazon ervek kevéssé látogatott mellékfolyóján, amelynek Iruena a neve. Ejjel-

napal eveztem elmondhatatlan magányban az okkersárga vizen, amely két zöld fal között kanyarog. Ez a két zöld fal az őserdő. Ha partra akartam szállni, neki kellett kormányoznom a partnak, jóelőre ki-nezve olyan helyet, ahol az egyik lábamat elhelyezhetem. Aztán úgy, egy lábbal a pirógban, egy lábbal a szárazföldön elő kellett vennem a machetet és bárdal vágni helyet másik lábam számára az eleven szövevényben, törzsek, gyökerek, ágak és ilánok között, míg egész testemmel bebuhattam a vágott résbe. Így haladtam előre lépérl-lépésre, mint csákányával az érceret követő bányász, s állottam közben a moszkító, kigyók és ismeretlen rovarok láthatatlan, gyilkos rohamát, térdik süpedve minden lépésnél az iszapos muharba.

Az őserdőben is az arany az ur

Ebben a pokolban is élnek emberek. Mesztic-ek többnyire, de elvétve valódi fehérbőrűek is, akik beásák magukat a vadonba, mint kullancs az irhába; irtanak maguknak egy-egy tiz négyzetméteres tisztást, fatörzsekbe barakkot ácsolnak, tüzet gyújtanak és aztán kezdik bevagdolni az irtás körül a roppant szeringatörzseket, amelyeknek vágott sebéből a kauscok csorog. Asszonyuk is van, indiánsquawok többnyire.

— Ezek a nyomorultak, látja, az aranyistent (ugy hittem) hírből sem ismerik. Étel, ruhát a vadon ad nekik. Évnyegyenként egyszer összegyűrik a kauscuktermésüket nagy gömbökbé, minden olyan lortex-gömbé belevisi a kauscukvadász a nevét és beleveti az Iruena-ba a verejtékel alább van a gumi-ügnők telepe. Azok feljönnek eddig, kifogják a lortexgömböket a folyóból, lemérik, jóváírják és mennek vele tovább, más folyóághoz, más kauscuk tömböket kifogni. A kauscukvadászok tanyáira csak évente kétszer jönnek fel pet-róleummal fűtött mocsos motorhajón s fizetnek. Román pénzre átszámítva, 9 lejt adnak egy kilo lortexért és 1000 kilónál többet a legerősebb kauscukvadász sem tud termelni egy esztendő alatt. Persze, árut is ők hoznak magukkal: egy kilo lortexért adnak egy skatulya gyufát, vagy két kauscukvágó kést. Elgondolhatja, hogy az öltöny ruha a kauscukvadásznak legalább félesztendei munkát jelent. Pénzt így azután ritkán látnak a kauscuk-emberek, akik legfőképpen évenként egyszer zarándokolnak el a legközelebbi kultu-telep-ig.

— Ezen a kulturtelepen találkoztam velük. Csodálatos, paradicsomi hely ez számukra, mert itt igazi, kemény földet láthatnak, nem iszapot, sőt igazi köveket is. Oázis az Amazon iszapvívátságában. Ezen az oázison, sikk, fekete földön áll a kereskedő háza, amely egyben áruraktár, ahol hajmeresztő áron ipari cikkek kaphatók, mellette a missziós papok remetése és még egy harmadik ház is, a saloon. Pálinka, zene, kocka, kártya és indián- vagy mesztic asszonyok.

— Vagy tizenkét lortexvadász töltötte meg akkor, a saloont. Játsoztak a ruletten, itták az Amazonvidék rettenetes pálinkáját, a cachacha-t és táncoltak a gép-zongora hangjaira. Mind részeg volt, mind rongyos és nyomorult. Aztán betámolygott közéjük egy ember, aki mindnél rongyosabb volt, mindnél nyomorultabb és mindnél lábetegebb. Láttára mindenki boldog izgalomba jött, a gumigyűjtők felugrottak a helyükről, abbahagyták játékot, táncot; körülfozták az ujonjt csavargót, ételt, italt fizettek neki s úgy lesték minden szavát.

Az alak nem látszott cseppet sem meglepettnek. Ugy állt közöttük lábzanégo szemével, iszapos rongyaiban, mint valami örült király. Félrehúztam a kocsmáros és megkér-

deztem tőle, micsoda ember ez. — Aranyásó — mondta és nagyot nevetett hozzá. Látja, ő a legnyomorultabb mind között. Évek óta dolgozik szakadatlanul egy kis rio-nál (ér), két napi piróg-járatra innen. A homokot mossa napi tizenkét óra hosszat szakadatlanul. A legszörnyűbb rab-szolgamunka; fárasztó, egyhangu, változatlan. Jó, ha pár apró szemcse aranya marad egy-egy fazék fenekén. Kevesebbet keres bármelyik napszámónál, kevesebbet, mint akár ezek a seringuerok. És semmiféle reménye sem lehet, hogy a jövődelmét szaporíthassa: egyik fazék iszap nem ad többet a másiknál. Így hajladozik, reggeltől-estig, tizenkét óra hosszat nap-nap után s úgy fog elhullni a munkája mellett a mocsári lázban, mint az őserdő vadállata.

— Hát akkor miért ünneplik úgy, miért

BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)
orth. kóser étterme
BUCUREȘTI,
Str. Lăpsani 7. Galeries Lafayette mögött.
Telefon: 4-62-91.

tolonganak körülöte? — kérdeztem felháborodva.

A kocsmáros, aki elsőnek kínálta az aranyásót ingyenitalal, most már nagyon komolyan felelte valami furcsa, ijeszítő szemvilanással.

— Mégis... ez az ember minden nap látja, tisztítja, kezében tartja... az aranyat...
(m. p.)

Az Uj Kelet 15 napos párizsi kirándulása

Április 26-án indul a csoport, amely hét napot tölt Párizsban, meglátogatja Budapestet, Bécsot, Milánót és Velencét

Az Uj Kelet párizsi kirándulásának, amely iránt országzerte rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik meg, teljes programját összeállítottuk. Kirándulásunk időpontját úgy választottuk meg, hogy a csoport a kiállítás megnyitásának napján érkezzék meg Párizsba és részt vehessen a kiállítás ünnepélyes megnyitóján. Ezenkívül igen nagy előnyt jelent a résztvevőkre az is, hogy a román hűsvéti ünnepek belessejen a kirándulás időtartamába és így rövid szabadsággal tudja mindenki megoldani a kirándulás való részvételét. Társasutazásunk programját a legnagyobb gonddal állítottuk össze, még a vasuti menetrendet is úgy kombináltuk, hogy az innsbrucki és a svájci panorámát, valamint a francia Riviera festőien szép vidékét nappali világításban élvezhessék utasaink a vonat ablakából.

Nyugodtan állíthatjuk, hogy az elsőrendű ellátás, kifogástalan organizáció és szakszere vezető szempontról az Uj Kelet kirándulása lesz a legelőnyösebb. Lehet, hogy lesz olcsóbb, ugynevezett filléres utazás a kiállításra, a mi csoportutazásunk azonban a legolcsóbb árért a legnagyobb kényelmet fogja nyújtani. Az elszállásolás elsőrendű hotelekben fog történni, ugyanilyen ellátást is adunk és egy Párizsban, mint Bécsben, Milánóban és Velencében kitűnő vezető fogja kalauzolni csoportunkat.

Kirándulásunk technikai kivitelét az ing. Erdész országzerte előnyösen ismert bucu-resti iroda vállalta el, a csoportot pedig Jámbor Ferenc, az Uj Kelet felelős szerkesztője fogja vezetni. Ez garancia arra, hogy kirándulásunk minden szempontból a legelőnyösebb lesz.

A tizenöt napos kirándulás összköltsége 15.600 lej.

Ebben az összegben befoglaltatik:

1. III. oszt. vasuti jegy gyorsvonaton, fenntartott helyekkel, román határtól román határig;
 2. teljes ellátás elsőrendű szállodákban;
 3. összes vízumok;
 4. transzfert állomás és szálloda között autóval;
 5. személyi poggyász-szállítás, beleértve a vasuti hordárokat is, személyenként maximum két darab bőröndig;
 6. összes város-látogatások a program szerint, szakszere vezetéssel, autokarral;
 7. összes belépődíjak a muzeumokba, műemlékekhez, kiállításra, stb.;
 8. összes adók, illetékek és borraalók.
- Nincsenek benne az árban:

1. Ellátás a vonaton való utazás alatt (tájékoztató közöljük, hogy Bécs és Párizs között egy reggeli és egy ebéd, Párizs és Milánó között egy reggeli és egy vacsora, Velence és Timisoara között egy vacsora, egy ebéd és egy reggeli az, amiről az utasok maguk kell gondoskodjanak.)
2. Italok, fürdők és egyéb személyes szolgáltatások.
3. Utlevel.

A szobaellátás maximum kétágyas, néhány egy ágyas szoba.

Tekintettel arra, hogy az elsőrendű ellátás miatt és a párizsi szállodák előrelátható zsúfoltsága miatt csak korlátozott számban vállalhatunk utasokat, a jelentkezéseknek lehetőleg azonnal meg kell történiük. A jelentkezéssel egyidejűleg utazási osztályunk számlájára háromezer lej előleg lefizetendő. A jelentkezés legutolsó határideje március 25-ike, amikor az utlevél is birtokunkban kell legyen. Ugyanaddig az időpontig be kell

fizetni a kirándulás teljes költségeit is. Megjegyezzük még azt is, hogy kirándulásunkra három hónapi érvényességgel bíró utlevél is elegendő.

A kirándulás programja:

- Apr. 26: 23,59 ind. Cluj „Rapid Ardeal”.
Apr. 27: 2,15 érk. Oradea.
2,20 ind. „
6,25 érk. Budapest, Keleti p.-u.
Másfélnapos teljes ellátás Budapesten, szabad program.
Apr. 28: 15,20 ind. Budapest, Keleti p.-u.
19,24 érk. Wien-Ostbhf. Autón a szállodába. Vacsora.
Apr. 29: Wien. Teljes ellátás a szállodában. Délelőtt városlátogatás autokarral, Schönbrunnal. Déltűn szabad.
20,35 ind. Wien-Westbhf.
Apr. 30: 20,30 érk. Paris, Gare-de-l'Est. Autón a szállodába. Vacsora.
Máj. 1: Paris, Métroval (I.-oszt.) a Világkiállítás megtekintéséhez és részvétel az ünnepélyes megnyitóján.
Déltűn városlátogatás autocarral („A modern Párizs”). Place de l'Opéra. Grands-Boulevards. La Madeleine. Champs-Élysées. Arc de Triomphe. Az Ismeretlen Katona Siremléke. Dome des Invalides. Napoleon sirja.
Máj. 2: Paris. Délelőtt a városlátogatás folytatása autocarral („A történelmi Párizs”) Montmartre Sacré-Coeur (panoráma a városra). Notre-Dame. St.-Etienne-du-Mont. Quatier Latin. Panthéon. Palais de Justice. Ste-Chapelle. Déltűn szabad.
Máj. 3: Paris. A Világkiállítás másodszeri megtekintése.
Máj. 4: Paris. Egésznapos kirándulás autocarral Versailles és Malmaison megtekintésére. Rueil, Malmaison (a Kastély megtekintése). Bougival. Versailles. (Ebéd egy elsőrangú vendéglőben). A Kastély és a kertek megtekintése. Visszafelé: Ville-d'Avray, St.-Cloud, Boulogne-sur-Seine. Vacsora Párisban.
Máj. 5: Paris. Délelőtt autóval a Louvre megtekintésére. Déltűn szabad.
Máj. 6: Paris. Délelőtt autocarral a város megtekintésének folytatása. Cluny és Luxembourg-muzeumok. Luxembourg-kert.
Máj. 7: Paris. Egész nap szabad rendelkezésre (Étkezések a szállodában).
22,25 ind. Paris Gare-de-Lyon.
Máj. 8: 12,40 érk. Milano-Centrale. Ebéd. Városlátogatás autocarral. Dóm. S.-Ambrogio. S. Maria delle Grazie. Sforza kastély. Temető.
18,47 ind. Miláno.
23,25 érk. Venezia-S. Lucia. Elszállásolás. Teljes ellátás.
Máj. 9: Venezia. Délelőtt városlátogatás vaporettoval. Szt. Márk-tér és templom. Doge-palota. Merceria. Déltűn kirándulás a Lidóra.
Máj. 10: 10,30 ind. Venezia-S.-Lucia.
Máj. 11: 12,15 érk. Timisoara, ahol a csoport feloszlík.
Mindenn, itt esetleg fel nem sorolt részletkérdésre levélben válaszol utazási osztályunk. A párizsi tartózkodást Párizsban fizetendő 210 francia frankért 3 nappal meg lehet hosszabbítani. A visszautazás ebben az esetben ugyanazzal a programmal egy más csoporttal történik.
Közöljük még, hogy amennyiben a Banca Nazionale valóban kedvezményes árfolyamon ad frankot a kiállításra utazóknak, úgy a hirdetés áról ennek megfelelően bonifikálunk.

Kesztyűs kézzel

írja: Fekete Tivadar

A turisták világnézete,

vagy:

erdő és zászlóerdő

Ausztria panaszkodik. Az utolsó esztendő idegenforgalmi statisztikájában ötven százalékkal csappant meg az Ausztriát látogató külföldi luxusutazók és globetrotterek száma. Ebből az ötven százalékból teljes negyven százalékban maradtak ki a birodalmi német turisták.

Az osztrák idegenforgalomban eddig két földrajzi csúcspont jelentette — természetesen a fővároson kívül — a legtöbb látogatót. Az egyik a gyönyörű Kietzbüchel, — amelynek sokméteres hóval fődött lejtői már akkor híresek voltak, amikor a welszi herceg fedezte fel az ottani sportlehetőségeket és természeti szépségeket, és a másik: Salzburg. De ezenkívül az egész Salzkammergut, Tirol és Vorarlberg mindig a vonzóerő és varázs szószterinti mágnesével csábították a világ turistáit a kies Ausztriába, tekintet nélkül fajra, felekezetre és nemzetre. Aki szívesen böngész az utazási irodák színes és rajzokkal teletöltött nyomtatványai között, az tudja, hogy a kis Ausztria elképzelhetetlen összegeket költ idegenforgalmi propagandára és hogy a háború óta a turisztikai ipar, (hogy így mondjam), ezerszázalékban lendült fölfelé ebben a kis államban. Elég csak a salzburgi játékokra célozni, s már nyilvánvaló, hogy az odaözönlő külföldiek igen jelentős hányada rendszerint beutazza Ausztriát is, egész területében, átruccan Innsbruckba, lerepül Bécsbe s nagyon gyakran kíváncsi Steiermark és Burgenland finoman hajló domboldalaira is.

Ha egy ország, mint Svájc, vagy Itália és ebben az esetben Ausztria, arról panaszkodik, hogy csökken az idegenforgalma, akkor annak bizonyára nem az az oka, hogy megváltozott az ország földrajzi domborulata. Ausztriában még ma is éppen olyan fehérek a tiroli hegyek, mint akár ötven évvel ezelőtt és Johann Strauss kísérel melódiai sem hangzanak rosszabbul ma, mint akkor: (lásd giccsfilmeket). A „Salzburger Volksblatt“ egyik legutóbbi száma mégis vezércikkben panaszkodik a német turisták elmaradásáért. Azt mondja szószterint: „Néhány hete a német határ felől kedvetlenül és kedvezőtlen nyilatkozatokat hallunk az osztrák idegenforgalom tárgyköréből, mint ha ez valami politikai kompenzációs tárgy lenne! Mi azonban a világ egyetlen országáról se hallottuk, hogy, ha bennünket meglátogatni kívánnak, akkor világnézeti, vagy más föltételeket szabnának. Ilyen feltételek sem annak az országnak a részéről nem szabhatók, amely vendégeket küld felénk, sem annak az országnak a részéről nem állíthatók fel, amely az utazókat vendégül látja. A turista, aki külföldön üdülést keres, akárhonnan jön, az erdőt keresi és nem a zászlóerdőt.“

Hohó: szóval a zászlóerdő ellen van kifogás a német-osztrák határmentén, nem az erdők ellen! Egyelőre ezekről az osztrák zászlókról nyilván valami hiányzik. Nem művészet kitalálni, és újra ismételnünk, hogy csak egyelőre: e lobogókon még nincs horogkereszt. A „Salzburger Volksblatt“, exponált határszélei és turisztikai városban jelenlév meg, szintén keztyűs kézzel érinti csak az erdőket és a lobogóerdőket. Nem írja meg, hogy a lobogóerdőkről mi hiányzik? Irjuk meg hát mi, hogy ez a szimbólum mély és gyökeres világnézeti különbségeket takar, amelyek megcsappantják az idegenforgalmat. Elérkezünk egy olyan forró és baljós problémához, amely egész Európa vérkeringését megzavarhatja. Turisztika és világnézet?! Az embernek kedve lenne megkérdezni, hogy hogy kerül a csizma az asztalra?! És a csizma mégis az asztalon van! (Még hozzá: az agresszív rohamcsizma, a békés és ormótlan szögös turistabakancs helyett.) Európa vérkeringésében, az utazási irodák prospektusaiban, a hegyeket és völgyeket dicsérelő és reprodukáló kitűnő klisékben, ünnepi játékokban és szabadtéri produkciókban, ezerkilencszázharminchétre, megjelent a világnézeti szemafőr és haltra állítja az idegenforgalmat.

A német turista tehát nem megy addig sielni Kietzbüchelbe és könnyű karcost inni Grinzingbe, amíg az osztrák logókon nem jelenik meg a neki tetsző szakmabeli embléma. Ugy látszik, hogy a német az első nem-

zet a világon, amely aszerint osztja be turisztikáját, hogy milyen az illetékes természeti szépségekben bővelkedő ország politikai szintje. Innen támad Ausztria ezévi statisztikájában a negyven százalékos turisztikai csökkenés, s innen születik a különben reakciós „Salzburger Volksblatt“ méltatlanul kódó vezércikke is. Ha ezeket a politikai kompenzációs föltételeket kiterjesztjük az egész földréz idegenforgalmára, akkor, azt hiszem, Európa legjobb hoteljei gyors egymásutánban megkérhetik a csődöt. Eddig a turistáktól erős fizikumot, kíváncsi jókedvet és jó valutát vártunk. Most ugy kell formálnunk világképünket, ha nem akarjuk elveszíteni őket, hogy alkalmazkodjunk nézeteikhez, akár a fajtisztaságról, akár koncentrációs táborokról van szó.

Még jó, hogy vannak hivatásos globetrotterek s vállalkozó szellemű gazdagok, akiknek egyrészt nincs idejük világnézetre, másrészt üdülés közben nem követelnek politikai szemléletet, sem a szanatóriumi kezelőorvosától, sem az erdők viharorajlásától, sem a tavak augusztusi alkonyatától, sem a szabadtéri játékok förendezőjétől. Sajnos, a természet nem szolgálhat nácinappal és horogkeresztes-holdalddal. Eddig az összes égi-estek, hegyoldalak, havasi tetők, nyári

weekend-házak és autóországutak nem nyilatkoztak még világnézetiileg.

A nap nyugszik és kel, az erdő virágzik, a tó ringatja a csónakot és az évszakok rendszeresen váltakoznak tekintet nélkül az árja-törvényre. Kiküldhetetlen a hold nagyanyja és eddig megtehetően rejtvény a Göncölszekér faji hovatartozása. Viharok egyformán zúgnak, egek egyformán kékek s a madarak sem daloltak eddig a tiroli hegyekben arról, hogy mi a véleményük a kötelező német „négy gyermek rendszerről“, hiszen talán az ornitológia kimutatta már, hogy találnak fészkeket tiz, sőt tizenkét tojással is. Ha talán egy elszabadult, és kalitkáját áttört betanított papagály nem kiabálja el magát, véletlenül, a salzburgi Kapucinerberg tetején, hogy „Heil Hitler!“ — alig hisszük, hogy a sikló környékén, vagy a fogaskerekű táján a hajnali órákban a Horst-Wessel-dalt füttyölnék a rigók.

Bizunk hát abban, hogy ez a salzburgi vezércikk elszigetelt jelenségre mutat és hogy a határmenti ellentétek nemcsak ott, hanem másutt is, Európában elsimulnak: — ó, legalább egyelőre, a turisztikát illetően. S különösen kíváncsiak vagyunk éppen a gyönyörű Salzburgnak, amely szabadtéri játékaival és ünnepi hetével, minden nyáron, a világ művészi életének oly csodálatos és tradíciós színtere, hogy csakugyan Mekka-szerű vándorlást érdemel. Vagy talán... talán csak nem az az oka a Salzburg-Berchtesgadeni differenciáknak, hogy az ezerkilencszázharminches játékok propagandafüzetein négy nagy név között három cseng a Harmadik Birodalom számára kicsit gyanúsán? A három név közül egyet Bruno Walternek, egy másikat Max Reinhardtnek hívnak és a harmadik név ama bizonyos Toscanini, aki nem szereti a „Giovinezát“ dirigálni, klasszikus koncertek előtt. Rendetlenül szemlém és rendezetlen felekezeti emberek! Igazán megérdemlik, hogy a német turista elkerülje őket, addig, amíg a salzburgi erdők közepén, augusztusban, a Festung Hohensalzburg öreg tornyán nem lenget horogkeresztes lobogóerdőt a salzkammerguti szél!...

A páneurópai mozgalom elveti a fajelméletet

Beszélgetés gróf Coudenhove-Kalergivel az európai béke kilátásairól

Budapest, márcus 5. Gróf Coudenhove-Kalergi, a Pan-Európa-mozgalom elnöke, csütörtökön este előadást tart Budapesten a parlament delegációs termében.

Ez a japánvágásu kitűnő európeér a legjobb interjú-alany. Másfél évtizeden át már megszokta, hogy a legkülönbözőbb kérdéseket intézik hozzá, mindenről megvan a határozott véleménye és a kérdésekre udvarias mosollyal rögtön kerek, kiegyensúlyozott válaszokat ad. Előbb a Pan európa-kérdésről általánosságban folyik a szó.

— A mozgalom — mondja — az utóbbi években inkább gazdasági kérdésekkel foglalkozott, az elmúlt szeptemberben nagy paneurópai agrár-kongresszust rendeztünk Bécsben. Ennek a kongresszusnak az volt a célja, hogy meggyőzze az európai államokat arról, hogy behozatal esetén elsősorban a másik európai államtól vásároljanak és csak azután a tengerentúlról. Politikailag nehezebb lett a helyzet a Briand-terv veresége óta, de az a meggyőződésem, hogy a jelenlegi túlzott helyzet abszurdumig fog menni és a gazdasági bajok is meg fognak sok európaít győzni arról, hogy ez így nem megy tovább és kontinentális politikára van szükség. Politikai tekintetben a háború ellen, kulturális tekintetben a bolsevizmus ellen küzdünk.

A paneurópai mozgalom elveti a fajelméletet

— Azt jelenti ez, hogy a Paneurópai Unió résztvesz a világnézeti küzdelemben, amely most Európában dúl? — kérdezzük.

— Ami a bolsevizmus elleni állásfoglalást illeti, igen. De ugyanakkor a Paneurópai Unió harcol az ellen a feszültség ellen, amely a tekintélyuralmi és demokratikus államok között fennáll. A Paneurópai Unió elveti a demokrácia és a fasizmus közötti küzdelmet épügy, mint a fajelméletet, amely a közös fehér fajt különféle rétegekbe akarja tagolni. A népszövetséggel szemben pozitív az álláspontunk, a gondolatot helyesnek tartjuk de az organizációt nem. Olyan népszövetségi reformra van

szükség, ahol Paneurópa egy kontinentális szelekciót alkot.

A restauráció kérdése közömbös Paneurópa számára

Az osztrák restauráció kérdésére terelődik a szó, mire gróf Coudenhove-Kalergi kijelenti, hogy a Paneurópa-mozgalom belpolitikai kérdésekben semmiféle álláspontot nem foglal el, mert tisztában van azzal, hogy a közös Európában lesznek köztársaságok és monarchiák, demokráciák és tekintélyállamok egyaránt. Paneurópa csupán közös gazdaságpolitikát, közös külpolitikát, közös katonai és közös kisebbségi politikát jelent.

— Hogy áll a mozgalom sorsa a tekintélyuralmi államokban? — érdeklődünk.

Az Unió elnöke kitűnő diplomata. Nem felel a kérdésre, hanem inkább arról kezd beszélni, hogy Ausztria a központja az egész Paneurópa-mozgalomnak, a kormány nagymértékben alátámasztja a mozgalmat s ez így volt nemcsak Seipel elnöksége idején, hanem azóta is, hogy az Unió tiszteletbeli elnöke Dollfuss kancellár lett, majd utóda Schuschnigg. Az elmúlt években számos konferenciát rendeztek Bécsben. Legutóbb is tegnapelőtt este tartott az Abendländische Kulturgesellschaft egy nagyon szép estélyt, amelyen megjelent Schuschnigg, Starhemberg, Wirth volt német kancellár, Muckermann prelatus pedig érdekes előadást tartott Brüning volt német kancellárról. Elmondja a gróf, hogy Mussolininál is járt többször az elmúlt években, az olasz miniszterelnök mindig nagy érdeklődést mutatott a kérdés iránt. A legutóbbi agrár-konferenciára a csehszlovákok után a legnépesebb delegációt Olaszország küldötte.

Anglia fegyverkezése nyeresége a békének

— A fegyverkezések nem rontják az európai békekilátásokat?

— Nyeresége az európai békének — feleli gróf Coudenhove-Kalergi —, hogy Anglia visszanyerte tekintélyét és azt a béke serpenyőjébe dobja. Az a meggyőző-

ARCBÖRE MEGTISZTUL, a pattanások eltűnnek...

ha ügyel arra, hogy azok okozója: a rendetlen bélműködés megszűnjön. Nem lehet pattanásokat, foltokat egyszerű kozmetikai kezeléssel megszüntetni, legfeljebb ideig-óráig eltakarni. De ha ARTIN dragéet szed, ezt a kiváló hashajtót, ugy bélműködése rendes, szabályozott lesz, szervezetéből eltávolítatnak azok a mérgek, amelyek a pattanásokat, foltokat okozzák.

Tiszta arcbor ARTIN dragée révén!

A Dr. WANDER üzemek készítménye.

désem, hogy ennek a túlzott fegyverkezésnek van egy gazdasági határa és a végén európai megegyezéshez kell hogy vezessen a dolog. Mivel világos, hogy a fegyverkezés vagy egy második világháborút vagy a megegyezést kell, hogy meghozza és mivel meggyőződésem szerint Európa nagyobbik fele nem kíván háborút, növekszenek Paneurópa erői. A spanyol-kérdés már nem rontja az európai békekilátásokat; nézetem szerint, az idei évnek nagyobb sánszai vannak a békére, mint a tavalyinak.

Orosz veszély

Az iránt érdeklődünk a továbbiakban, hogy függetlenül a kommunizmus kérdésétől, milyen viszonyban áll a Paneurópa-mozgalom az orosz állammal magával?

— Orosz veszély van — hangzik a válasz —, egyszerűen abból a földrajzi tényből kifolyólag, hogy Oroszország négy-szer akkora, mint a kontinens. Ma Oroszország határán Lengyelországon kívül csak közép- és kisállamok vannak és ha ezek valamilyen formában nem egyesülnek, az európai hatalmakra támaszkodva, valószínű, hogy Oroszország a világforradalom vagy más jelszóval megkísérli majd, hogy rajtuk keresztül törjön előre nyugat felé. Mégis kijelentem, hogy Paneurópa gondolata minden Oroszország elleni keresztetshadjáratait és Napoleon orosz hadjárata mebizonyította, hogy az ilyesmi teljes abszurditás. Oroszországgal szemben az álláspontunk sem az intervenció, sem a támadás. Lehetségesnek tartjuk a békés szomszédoságot a két nagy terület között. Mi paneuropisták Oroszországot mindig önálló kontinensnek tekintjük. Más a helyzet Angliával, amellyel a gazdasági és politikai együttműködés nehézségeibe ütközik, lévén dominiuai révén interkontinentális állam, de Anglia anyira vezető állama Európának, hogy valamilyen formában be kell kapcsolni a mozgalomba. A legszorosabban együtt kell működünk vele.

Befejezésül a gyarmati kérdésre terelődött a szó, abból az aktualitásból kifolyólag, hogy Németország az utóbbi időben mindig ezt a kérdést állítja előtérbe. Hogy áll a gyarmati kérdés Paneurópa szemközéből?

— Nézetem szerint Afrika gazdasági kiaknázása a huszadik század legnagyobb európai feladata. És ezt csak minden európai állam gazdasági egyenjogúsága alapján tudom elképzelni. Alárendelt szerepet játszik, hogy az egyes afrikai gyarmatok területe fölött melyik állam a szuverén. A lényeg az, hogy a gazdasági kihasználás terén minden európai nemzet együttműködhessen és itt is a példaképünk kell, hogy legyen Anglia, amely ezt az egyenjogúságot a saját gyarmatainak megadta minden állam polgárainak. (p. gy.)

UJ KELET *Legújabb hírek*

Az angol alsóház harmadik olvasásában is megszavazta a fegyverkezési kölcsönt

London, március 5. (Rador). Az alsóház tegnapi ülésén folytatták a nemzetvédelmi kölcsön vitáját. Winston Churchill rámutatott arra, hogy Angliának szüksége van a minél gyorsabb felfegyverkezésre. A kormány mindössze 60-70 millió kölcsönre van szüksége, mert az állami bevételek folyton emelkednek. Az Egyesült Államok és Franciaország barátsága a legjobb garanciája Anglia biztonságának, a világban fenn tartásának s háború esetén a sikernek.

Ujabb londoni jelentés szerint az angol fegyverkezési kölcsönt az alsóház harmadik olvasásában elfogadta. A költségvetés szerint Nagy-Britannia előirányzata 1937-re a légi fegyverkezések terén 82.500.000 font sterlinget tesz ki a tavalyi 50.700.000 fonttal szemben. Hat repülőgépmotorgyár van készülőben, amiket néhány hónapon belül befejeznek. Több bombagyár is épülőben van.

Az egész világ bizalmát bírja, mert minőségileg pótolhatatlan. Ne fogadjon el „OLLA” helyett silány utánzatokat.

Benes belgrádi látogatása a kisantant-országok szövetségének kimélyítését szolgálja

Belgrád, március 5. (Rador). Szokics, a többség parlamenti képviselői nevében tegnap válaszolt az ellenzék vádjaira és rámutatott arra, hogy a jugoszláv és román kormányok közti viszony a legszorosabbak közé tartozik. Benes elnök belgrádi látogatása hivatva még jobban kimélyíteni a kisantant-államok amugyis erős szövetségét.

Belgrád, március 5. (Rador.) A Balkán-szövetség gazdasági tanácsa március 18-án ül össze Athénben. Az előkészítő munkálatok befejezést nyertek. A konferencia tárgysorozatán a tengeri hajózási, kereskedelmi és pénzügyi, posta- és idegenforgalmi kérdések fognak szerepelni. Lehetséges, hogy a szövetség idegenforgalmi bizottságát küld ki.

Iorga lemondott tanári állásáról

BUCURESTI, március 5. A Neamul Romanesc ma azt a szenzációs hírt közli, hogy Iorga a nemzeti nevelésügyi miniszternek formális lemondását közölte. Iorga azért mondott le katedrjáról, mert sértőnek találta azt a módot, ahogyan szabadsága kérését intézték. A levélre Anghelescu ugyan csak levéllel válaszolt és elutasítja Iorga lemondását, kielégítő magyarázatokkal szolgálva. Még nem tudni, hogy Anghelescu válasza következtében Iorga megmásként-e elhatározását.

Egyetemi tanárokból álló küldöttség Antonescu professzor vezetésével megjelent Iorga lakásán és köszönetét fejezte ki a felsőiskolai oktatásról szóló törvényjavaslatl szemben tanusított magatartásáért.

Cáfolják a Blum-kormány átszervezésének hírét

A kormány nem meneszti a bankkormányzót és nem gondol a frank közeli stabilizációjára

Párizs, március 5. (Rador). Mértékadó körökben cáfolják azt a hírt, hogy a francia kormány szándékában állana új miniszterek kinevezésével, illetve a régiók átszervezésével magát átszervezni.

Ezzel egyidejűleg tegnap a pénzügyminisztérium körében azt hangoztatták, hogy nem szabad semmilyen fontosságot tulajdonítani azoknak a híreknek, amelyek a frank külsőben álló stabilizációjáról szólnak s ezzel kapcsolatban tudni vélték, hogy a kamara elé törvényjavaslatokat terjesztenek, végül pedig a bankkormányzót menesztik. A mai minisztertanács foglalkozni fog a pénzügyi helyzettel és a szükségesnek tartott intézkedéseket meg fogja hozni, de semmilyen

rendkívüli lépésre nem kell számítani.

A minisztertanács minden valószínűség szerint 110 frank paritást állapít meg a font sterlinghez viszonyítva.

Mai jelentés szerint a képviselőház elé terjesztett törvényjavaslat által a tengerésztszitek számát 228-al, a matrózokét 9704-el fel-emelik.

Párizs, március 5. (Rador). A demokratikus baloldali parlamenti tagjai ellene vannak annak a törvényjavaslatnak, amely a jogszolgáltatás áremelkedést lenne hivatott korlátozni. Szerintük az áremelkedés a leértékelésnek és a 40 órás munkahét bevezetésének tulajdonítható.

Toledoból kivonulnak a felkelők?

A valenciai kormány a szigorú kölcsönösség alapján kész eltávolítani az idegeneket

A Havas jelenti Valenciából, hogy tegnap este a kormány minisztertanácsot tartott, amelynek végeztével sajtóközleményt adott ki. Ebben közli, hogy a kormány kedvezően fogadja azt a tervet, hogy mind azon idegeneket, akik a spanyol viszályt mindkét részről beavatkoztak, eltávolítsák. A kormány kész közreműködni ebben, mielőtt a kölcsönösségről feltétlen biztosítékot kap.

Kormányforrásból jelentik, hogy a kormány tüzérése tegnap hat órán át lötte Toledót és úgy látszik: a felkelők a város-

ból kivonulni készülnek. Madridnál a felkelők tegnap délután az Egyetemi körzetben támadtak négy helyen is, de ötórás harc után visszavertek.

A DNB tetuani jelentése szerint az itteni rádió azt a hírt közli, hogy a spanyol kormányflotta, amely hosszabb ideje Cartagena kikötőjében horgonyzott, váratlanul Valencia felé vette útját. A kormány székhelyén ugyanis attól félnek, hogy a felkelők flottája rövidesen támadást intéz a város ellen.

Gyárfás Elemér filippikája a szenátusban a szélsőséges diákmozgalmak ellen

„Zsinagógák rombolásával kezdődött, katolikus intézmények elleni támadással folytatódott és a iasi merényletbe jutottunk el”

Bucuresti, március 5. A szenátus mai ülésén Dragos lelkész köszönetét fejezi ki egy a kormánynak, mint a román sajtónak a szabadságkönyvesség megszűntetéséért.

Napirenden a főiskolai törvény szerepelt. Gyárfás Elemér magyarpárti elítéli a Bratu ellen elkövetett aljas merényletet és emlékeztet rá, hogy Bratu Traian osztálytársa volt neki. Fájdalmas, hogy egy ilyen magas kulturájú embert exaltált egyének ily gyáva és aljas módon megtámadhassanak, kizárólag széleslátókörű és megértő felfogása miatt. Ami a főiskolai törvényt illeti, azon a véleményen van, mint Iorga professzor, hogy a törvény által követett célt az érvényben levő törvénykezések útján is elérhet érní, ha azokat csorbítatlan tekintéllyel alkalmazzák. A diákság viszonylagosan ki-

csiny részének mentalitása és lelki állapota aggodalmat kelt minden polgárban.

Oanea tiltakozik az ellen, hogy Gyárfás támadja a fiatalságot.

Gyárfás kijelenti, hogy az első aggodalmatkozó megnyilatkozás Oradean volt 18 évvel ezelőtt, amikor ő a szenátusban szóváltette a zsinagóga-rombolásokat és tóradarabokat tett a szenátus asztalára. Akkor azt mondták és sokan azt hitték, hogy csupán antiszemita mozgalomról van szó. Őt évvel később a cluji egyetem egyik tanára diákjai előtt azon véleményének adott kifejezést, hogy meg kell akadályozni a transzilvániai katolikus egyházközség kongresszusának megtartását. Csak egy politikus okosságának volt köszönhető, hogy az összetűzés elkerülhető lett. Tehát a zsinagógák rombolá-

Átköltöztem!

a Calea Regele Ferdinand 23 alá, a volt Sebők cukrászat helyiségébe.

Kosztümök, felöltők

készen és rendelésre hozott anyagból, valamint nagy választékú

saját szöveteimből

prompt is készülnek! Saját modellek! Modern szabóság! O L C S Ó A R A K ! ! !

Mózes Andor

Ezelőtt Str. Memorandului 2, emelet.

sával kezdődött és a katolikus intézmények elleni agitációkkal folytatódott és most a iasi merényletbe jutottunk. Következetes mozgalommal állunk szemben, amely egyazon forrásokból és okokból ered. A téves iskolapolitika vezetett a mai helyzetre. Elítélem a sovinszta szellemet, amely az iskolákat uralja, amely még a minisztérium által elfogadott könyvekben is megnyilvánul és amely azt a benyomást kelti a fiatalságban, hogy a másnyelvű és hitű polgárai az ellenségei lennének. A fiatalság ilyen téves sugalmazásokra reakciónál. Kérem az ultranacionalista szellem revízióját, amely az iskolapolitika irányítja, mert csak ezton és nem rendőri intézkedésekkel lehet a mai helyzeten javítani.

Sauciuc Saveanu nemzeti paraszpárti kijelenti, hogy a szóban forgó javaslat az egyetem büntetőtörvénykönyve. Rendőri jellegű és sértő a tanárookra. A törvény nem lesz hasznos, mert az egyetemi tanárok száma igen kicsi.

Megkezdődött a többségi parlamenterek értekezlete

Bucuresti, március 5. Ma este nyolc órakor összeült a szenátusban a többségi értekezlete. Dinu Bratianu mellett jelen vannak a kormány összes tagjai. Ujságírók és gyorsírók nem vesznek részt az értekezleten, mely lapunk zártakor még tart.

A munkáspárt győzött a londoni községi választásokon

LONDON, március 5. A községi választások végső eredménye a következő: A munkáspárt 75 mandátumot, a konzervatívok 49 mandátumot nyertek. Az 1934-es választások eredményével szemben a munkáspárt mandátumainak száma hattal gyarapodott a konzervatívok rovására. Mosley fasiszta pártja egyetlen egy mandátumot sem szerzett.

CENZURAT

LEGUMA

A legjobb vetőmag

Leguma Mezőgazdák R.-T.

TIHISOARA
IV., Piaja Dargalina.

Főzelék- és virágmagvak

Répmagvak, fűmagvak

Gazdasági magvak

ARAD
Bulv. Reg. Ferdinand 42.

BUCURESTI
Str. Bursel 2.

Kérje új LEGUMA képs árjegyzékünk díjmentes megküldését!

WOLF-eszközök